

ONZE VOGELS

43e jaargang no. 1, januari 1982

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

BONDSBUREAU

Aletta Jacobsstraat 4, Postbus 74,
4600 AB Bergen op Zoom,
gironummer 1148324, telefoon 01640 - 3 50 07.
Geopend: 08.00 tot 17.00 uur. 's Zaterdags gesloten.

ERELEDEN

A.L. van Liempd (erevoorz.), B.J. Bos, A. Dommerholt,
J.J. Kroi, A.J.F. Lammerse, E.J. Lensink,
Joh.M. van Pelt, D.J. Prinsen en A.F. Smit.

DAGELIJKS BESTUUR

Voorzitter: W.J. Mulder, Verwerstraat 39,
7415 RZ Deventer, telefoon (05700) 2 36 48.
Secretaris: H. de Geus, Amersfoortsestraat 71,
3772 CH Barneveld, telefoon (03420) 1 61 60.
Penningmeester: J. van Splunter, Vijverberg Zuid 44,
4621 AT Bergen op Zoom, telefoon (01640) 3 46 63.
2e Voorzitter: D.J. van der Molen, Gentiaan 5,
7721 HA Dalftsen, telefoon (05293) 12 57.
Commissaris: M.N.Th. Brouwer, Wouwseweg 5a,
4661 VM Halsteren, telefoon (01641) 33 26

DISTRICTSVOORZITTERS (leden bondsbestuur)

District Groningen: R.P. Smith, Zuiderveen 36a,
9673 EL Winschoten, telefoon (05970) 1 35 83.
District Friesland: J. Forsten, Zuiderkade 8,
8801 MJ Franeker, telefoon (05170) 29 68.
District Drenthe: J.H. Heijnen, W. Grolstraat 126,
7885 EL Barger Oosterveld, telefoon (05910) 2 54 20.
District Overijssel: A.M. van Rijn, Pr. Margrietstraat 41,
7481 GG Haaksbergen, telefoon (05427) 30 06.
District Gelderland: P. Vierhuis, Evertsenlaan 62,
3843 EM Harderwijk, telefoon (03410) 1 60 68.
District Utrecht: C. van Lunteren, Vlasoord 13,
3991 XC Houten, telefoon (03403) 26 08.
District Noord-Holland: G.F. Huner,
Bickerstraat 60, 1701 EG Heerhugowaard,
telefoon (02207) 1 13 98.
District Zuid-Holland: G.C. Goedschalk,
Akeleistraat 148, 2565 PC Den Haag,
telefoon (070) 68 16 70.
District Zeeland: J. van der Walle, Churchillweg 4,
4661 WN Hulst, telefoon (01140) 1 38 16.
District West Noord-Brabant: J.C.W. Luijsterburg,
Nieuweweg 23, 4631 TC Hoogerheide,
telefoon (01646) 31 17.
District Oost Noord-Brabant: J.C. Vos, Braillestraat 2,
5361 AK Grave, telefoon (08860) 29 78.
District Limburg: H.J. Nooijen, Reigerstraat 29,
5932 VX Tegelen, telefoon (077) 3 34 58.

SECRETARIATEN TECHNISCHE COMMISSIES

Kleur-, vorm- en postuurkanaries:

Tj. Boersma, Verzetstraat 13, 8923 CP Leeuwarden,
telefoon (058) 66 60 37.

Tropen, parkieten etc.:

G. v.d. Meijden, Kempenlandstr. 27, 5283 CX Boxtel,
telefoon (04116) 7 45 29.

Zangkanaries:

Mevr. C. v.d. Toorn, Zeilstraat 58, 2586 BE Den Haag,
telefoon (070) 85 98 14.

ONZE

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDSE

LIDMAATSCHAP

Zij die in **Nederland** woonachtig zijn en lid wensen te worden van de NBvV, wende zich tot de secretaris van een in de plaats van inwoning gevestigde afdeling. Naam en adres worden gaarne door het bondsbureau verstrekt.

Zij die in het **buitenland** woonachtig zijn, kunnen verspreid lid worden door overmaking van het hieronder genoemde bedrag.

België: Bfr. 550,—, bij vooruitbetaling op onze postrekening nr. 000-0156074-01, bij het bestuur der postcheck te Brussel 1.

Overige landen: Hfl. 42,50, bij vooruitbetaling per internationale postwissel aan het bondsbureau NBvV. Indien men het maandblad per luchtpost wilt ontvangen, wordt een extra tarief volgens PTT-kosten berekend.

Alle tarieven gelden per kalenderjaar.

SPECIALCLUBS

Het lidmaatschap van de speciaalclubs is voorbehouden aan hen die reeds lid van de NBvV zijn. Voor verdere inlichtingen c.q. opgave lidmaatschap, zendt men zich uitsluitend tot onderstaande secretariaten.

Europese vogels en hun hybriden

G.J. Veenhuizen, Groenestraat 20,
3861 CM Nijkerk, telefoon (03494) 5 60 47
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—

Gras- en Grote parkieten

J.M. Lupsan, Mosterdhof 168,
6931 AS Westervoort, telefoon (08303) 87 80
Entree f 5,—.

Insecten- en vruchtenetende vogels

P.J. van Damme, Molenwater 61,
4331 SE Middelburg, telefoon (01180) 1 30 97
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

Japanse meeuwen

A. Kok, Pals 29,
6931 DJ Westervoort, telefoon (08303) 23 58
Contributie f 15,— per jaar, entree f 5,—.

Vorm- en Postuurkanaries

J.H. Wiersma, Brinkstraat 53,
3881 BP Putten, telefoon (03418) 18 80
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

Zebravinken

J.G.J. van Valkenburg, Auriollaan 88,
3527 EX Utrecht, telefoon (030) 93 12 18
Contributie f 25,— per jaar, entree f 5,—.

ABONNEMENTEN

Losse abonnementen op het maandblad f 32,50 per kalenderjaar. Overmaking, bij vooruitbetaling, op giro 1148324 t.n.v. NBvV en onder vermelding abonnement OV. Reeds verschenen nummers van een jaargang worden nagezonden en vervolgens elke maand tot en met december.

Vogels

ISSN 0030-3224

BOND VAN VOGELLIEFHEBBERS (OPLAGE 51.000)

REDACTIE

C.E. van Berkel
Chr. Walraven

Redactieadres: Postbus 74, 4600 AB Bergen op Zoom

VERANTWOORDELIJKHEID

De uitgever van dit blad, de Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers, is niet verantwoordelijk voor de inhoud van hierin opgenomen advertenties en erkent geen enkele verplichting tot opnemen van aangeboden advertenties.

De auteurs blijven verantwoordelijk voor de inhoud van hun artikelen. Door publikatie neemt de uitgever geen enkele verantwoordelijkheid op zich. Het zonder schriftelijke toestemming overnemen van artikelen of gedeelten daarvan is verboden.

ADVERTENTIES

Voor advertenties — ook die van leden en abonnees — met een zakelijk karakter, zijn tarieven en verdere inlichtingen verkrijgbaar bij het Bondsbureau van de N.B.v.V. Kleine annonces, voor afdelingen, leden en abonnees op „Onze Vogels”, van zuivere particuliere aard zie onder „Vraag en Aanbod”.

VRAGEN OVER?

WATERSLAGERS aan: H. Warmerdam, V.d. Duijn van Maasdamlaan 45, 2181 XB Hillegom.

HARZERS aan: E. de Koning, Vrouwenweg 16, 2322 LK Leiden.

KLEURKANARIES aan: J.A. Barsch, Troelstrastraat 33, 6535 XL Nijmegen.

VORM- EN POSTUURKANARIES aan: A.P. Kools, Molenweg 9, 4905 PM Zuidzande.

EUROPESE VOGELS (WILDZANG) EN HUN BASTAARDEN, GROTE PARKIETEN EN

AGAPORNIDEN aan: D.A. Duivis, St. Josephstraat 46, 4847 SG Teteringen.

ZEBRAVINKEN, JAPANSE MEEUWEN EN HUN BASTAARDEN aan: P.J.F. Klören, Meidoornweg 10, 3768 CN Soest.

TROPISCHE VOGELS EN HUN BASTAARDEN aan: M. Schuurhuis, Drecht 23, 8032 CH Zwolle.

VRUCHTEN- EN INSECTENETERS aan: E.M. Wessels, Meijenhage 87, 3085 CG Rotterdam.

GRASPARKIETEN aan: H.W.J. van der Linden, Averbodestraat 72, 5921 ES Blerick.

Postzegels voor antwoord bijsluiten.

Geen retourporti, dan ook geen antwoord!

Deze regel geldt ook voor vragen aan auteurs etc.

De Nederlandse Bond van Vogelliefhebbers is ingeschreven in het verenigingsregister van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Breda, onder nummer V-280824

Het volgende nummer wordt ter post bezorgd op 22 februari 1982

IN DIT NUMMER

	pag.
Het genus agapornis I	4
De ondergewaardeerde kanarie	7
Kweken met baardvogels	8
Foto's van een hobby I	11
De witte kanarie, vitamine A en carotenoiden	13
Australische gouden fluitier of dikkop	18
Pietpraat over de Yorkshire	20
De musschenbroek Lori	21
Kalender 1982	23
Spreeuwen in Zuid-Afrika	24
Het zebra-duifje	27
Ervaringen met Molukken Lori en goudnekara	28
Merkwaardig of misschien niets bijzonders	31
Onkruiden	32
Exotische vogels, huisdieren Ja of Nee	33
Onze vogels en het leefmilieu	35
Groene aanslag op drink- en badwaterbakje	35
De volièrre van de maand	36
De zieke vogel	38
Adiantum of venushaar	39
Wildzangkwekers opgelet	39
Vraag en aanbod	40
Korte berichten	46

IN DIT NUMMER ADVERTEREN

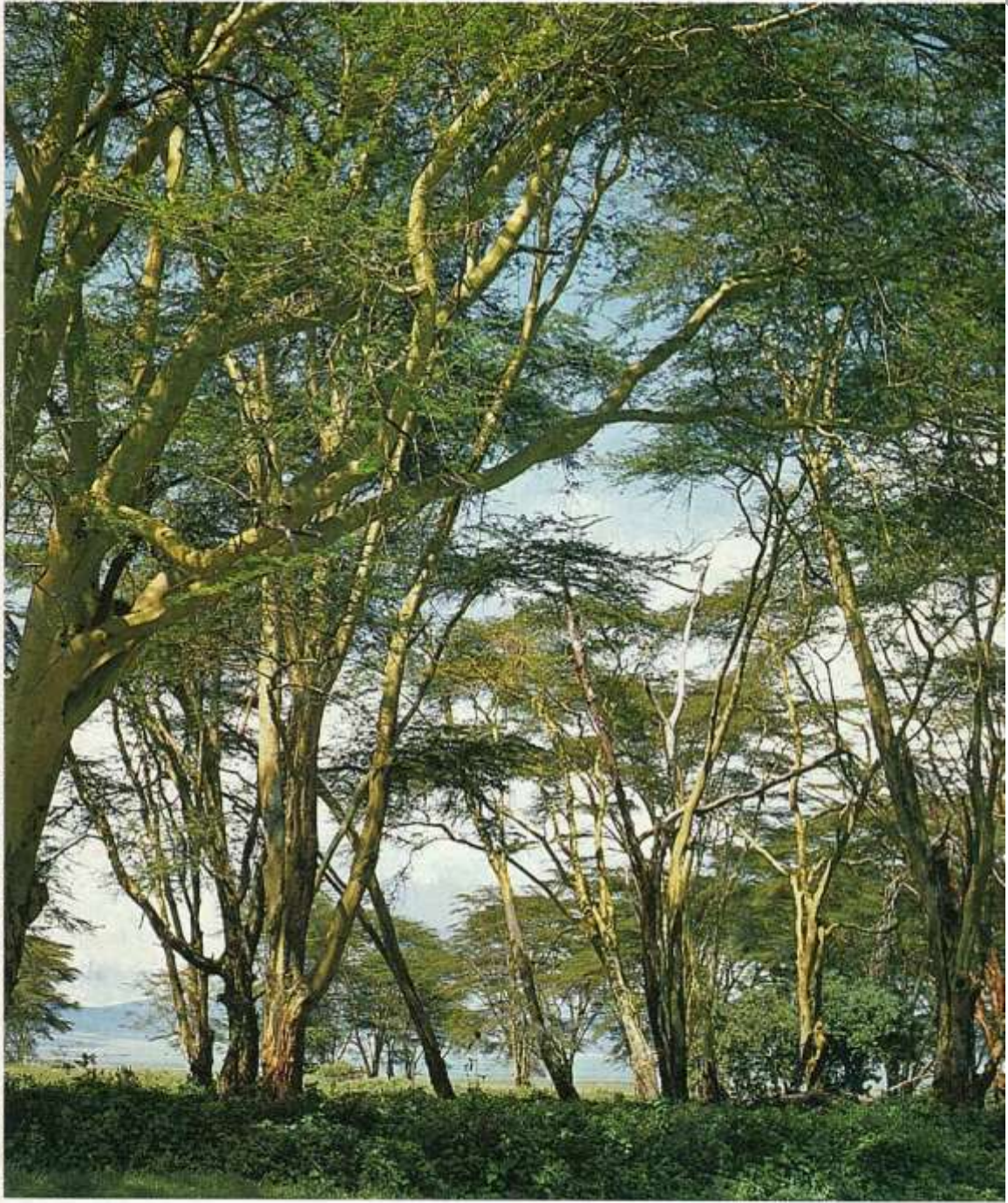
	pag.
Orni-mondo, Kasper faunafood, W. Rouppe van de Voort, Henk van Os, Cédé	12
Edeichemie Panheel B.V., F. Thyssen, Conditio	
Blankensteijn	22
CéDé vogelvoerders bv	30
Siem van 't Hart, Fish- and Birdshop	34
Fauna metaalwaren B.V.	37
404	40
Wolro Luchtreiniging	41
Sabri Pet supplies	42
Fauna metaalwaren b.v.	43
Fauna	44
V.V.R. Vogelvoederfabriek	45
A. Dekkers	46
Animali, Rein v.d. Veen, N.B.v.V. boekenservice	47
Witte molen	48

Foto voorplaat: Agapornis-fisher
Vogelpark Walsrode/Horst Müller

Ontwerp en druk: Steens b.v., boekdruk/offset
Postbus 59 - 3100 AB Schiedam - Telefoon (010) 62 29 22

Het genus agapornis

In deze oude acacia's vinden agaporniden ideale broedplaatsen

nis I

door H.W.J. v.d. Linden

Foto's: Horst Müller en
Horst Bielfeld

Algemene inleiding

Agaporniden, verzamelnaam voor leden van het geslacht *Agapornis* - Selby, zijn kleine gedrongen papegaaiaachtigen, die behoren tot de grote familie der papegaaien (*Psittacidae*). Kenmerkend voor agaporniden zijn de in verhouding tot het lichaam brede kop, de fors geproportioneerde snavel en de korte brede wigvormige, aan het eind plat afgeronde staart.

Een uitzondering hierop geldt voor de *Agapornis cana*, waarvan de kop aanmerkelijk kleiner en puntiger is en die ook een kleinere en smallere snavel bezit. Ook in hun bevedering vertonen agaporniden grote overeenkomsten. Een groot gedeelte van hun bevedering is groen; afhankelijk van de soort gecombineerd met rood, zwart, geel, oranje, blauw of grijs.

Het geslacht *Agapornis* omvat negen soorten, waarvan enkele nog in ondersoorten worden verdeeld. In totaal zijn thans 15 soorten bekend.

Agaporniden komen uitsluitend voor in Afrika, ten zuiden van de Sahara, op het eiland Madagascar en enkele kleinere omliggende eilandjes.

In hun natuurlijke omgeving leven ze soortgewijs in kleine groepen bij elkaar. Sommige soorten leven in open bos, andere bewonen de dichte regenwouden of aan de oevers van rivieren; enkele soorten leven in droge bergachtige gebieden doch steeds in de nabijheid van water.

Ze voeden zich met allerlei zaden, bessen, vruchten en bladknoppen soms ook met insecten. Ook bezoeken ze vaak cultuurgebieden waar ze een ware plaag kunnen zijn, zodat ze door de inlandse bevolking herhaaldelijk vervolgd worden. Gelukkig behoren de agaporniden, met als mogelijke uitzondering misschien de

Agapornis swinderniana waarover slechts zeer weinig bekend is, (nog) niet tot de met uitsterven bedreigde vogelsoorten.

Door strengere bepalingen is de invoer van agaporniden de laatste jaren drastisch teruggelopen en de liefhebbers zullen er rekening mee moeten houden dat we in de toekomst alleen nog kunnen beschikken over de hier in gevangenschap gekweekte vogels. Voor soorten als *Agapornis roseicollis*, *Agapornis personata* en *Agapornis fischerie* behoeven we niet te vrezen dat ze voor de liefhebbers verloren zullen gaan. Deze soorten worden in ons land in grote aantallen gekweekt. Voor wat betreft de overige soorten ziet de toekomst er voor ons liefhebbers minder rooskleurig uit, deels omdat er te weinig kweekvogels verkrijgbaar zijn maar ook omdat sommige soorten in gevangenschap minder gemakkelijk tot voortplanting te brengen zijn.

Agaporniden zijn ideale kooi- en voliërevogels die vooral de laatste drie decennia bij de kromsnavel liefhebbers in de gehele wereld sterk in de belangstelling zijn gekomen. Niet vreemd hieraan zijn de broedresultaten die met de meeste soorten thans bereikt worden en de kleurmutaties die bij verschillende agapornidensoorten inmiddels zijn opgetreden. Naarmate er meer vogels in gevangenschap gekweekt worden zal het domesticatieproces zich voortzetten en zullen het aantal kleurmutaties toenemen. Ofschoon kleurmutaties ook in het wild voorkomen, zijn deze tot nog toe voornamelijk opgetreden bij de agapornidensoorten waarbij het domesticatieproces het verst gevorderd is.

Met het geven van de nodige voorlichting hoop ik vooral de kweek van de in ons land minder gehouden agapornidensoorten aan te moedigen en

daardoor het domesticatieproces van deze soorten te stimuleren.

Indeling en classificatie

Agaporniden worden gewoonlijk in twee categorieën ingedeeld, waarbij de *Agapornis roseicollis* en de *Agapornis swinderniana* als overgangsvormen worden beschouwd.

Van de negen soorten kennen we er drie met aanmerkelijke dimorfismische verschillen. Ze worden aangeduid als de sexueel-dimorfismische groep.

Tot deze groep behoren;

Agapornis pullaria

Agapornis cana

agapornis taranta

Los van andere meer specifieke kleurverschillen, die later bij de soortbeschrijving uitvoerig aan de orde komen, bezitten alle mannen van deze groep zwarte ondervleugeldekveren. Naar algemeen wordt aangenomen is deze groep het nauwst verwant aan de oorspronkelijke voorouders van het geslacht *Agapornis*, die zich in de loop van het evolutieproces ten noorden van de equator in de sub-tropische gebieden van Afrika ontwikkeld hebben.

De tweede categorie omvat vier leden van het geslacht, deze zijn:

Agapornis personata

Agapornis fischerie

Agapornis nigrigenis

Agapornis lilianae

Alle leden van deze groep bezitten een witte onbevederde ring van washeid om de ogen. Ook hun tekeningspatroon vertoont veel overeenkomst. Dimorfismische verschillen ontbreken. Aangenomen wordt dat de *lilianae*, de *nigrigenis*, de *fischerie* en de *personata* verwante ondersoorten zijn. Deze veronderstelling is gebaseerd op het feit dat uit kruisingen tussen de verschillende agapornidensoorten van deze groep vruchtbare bastaarden voorkomen. Men vermoedt dat de 'witte oogring' groep van een gemeenschappelijke voorouder afstamt en dat later in de loop van het evolutieproces differen-

ties optraden als gevolg van vulkanische en plantaardige veranderingen in hun woongebied.

De *Agapornis roseicollis* wordt als een overgangsvorm tussen de beide vorige categorieën beschouwd. Bij deze meest bekende agapornidensoort ontbreekt de witte oogring. Ook is er geen kleurverschil tussen man en pop.

De *Agapornis swinderniana* tenslotte is naar alle waarschijnlijkheid een andere afwijkende overgangsvorm waarover evenwel maar zeer weinig bekend is. Deze soort werd nimmer in Europa geïmporteerd.

De wetenschappelijke benaming van elke vogelsoort begint met de naam van het geslacht waartoe de vogel behoort, dus *Agapornis* gevolgd door de specifieke naam die de feitelijke soort aangeeft, te zamen vormend de twee-termige classificatie. Van sommige agapornidensoorten komen evenwel twee of meer rassen voor, die gelijkend doch niet identiek zijn, zodat het noodzakelijk is de twee-termige classificatie tot een drie-termige uit te breiden om onderscheid te kunnen maken tussen de ondersoorten. In het geval van de *roseicollis* bijvoorbeeld is de volledige wetenschappelijke benaming *Agapornis roseicollis roseicollis* en omdat *roseicollis* wordt herhaald betekend dat, dat we hier met de nominaatvorm te doen hebben. De ondersoort bekend als *Agapornis roseicollis catumbella* wordt om zijn geringe kleurafwijking als zodanig erkend.

Aanvankelijk waren de agaporniden ingedeeld bij het grote genus *Psittacus*. In 1836 plaatste Selby ze in het afzonderlijke genus *Agapornis*. Deze naam is afgeleid van het Griekse woord *agapein* = liefkozen en het woord *ornis* = vogel.

Soorten als de *personata*, *fischerie*, *nigrigenis* en *lilianae*, die pas na dit jaartal ontdekt werden kregen meteen de naam van het nieuwe genus *Agapornis* gevolgd door hun soortnaam met daarachter de naam van

de persoon die de vogel zijn soortnaam gaf en wetenschappelijk beschreef. Om de gewijzigde nomenclatuur aan te duiden voor die soorten die voordien in het genus *Psittacus* ondergebracht waren is besloten de naam van de auteur die de soort oorspronkelijk beschreef tussen haakjes te vermelden.

Volledigheidshalve geef ik u nu de lijst van alle bekende leden van het geslacht *Agapornis* gebaseerd op James Lee Peter's 'Check list of Birds of the World'.

Agapornis pullaria pullaria - (Linnaeus)

Agapornis pullaria ugandae - (Neumann)

Agapornis cana cana - (Gmelin)

Agapornis cana ablectanea - (Bangs)

Agapornis taranta taranta - (Stanley)

Agapornis taranta nana - (Neumann)

Agapornis swinderniana swinderniana - (Kuhl)

Agapornis swinderniana zenkeri - (Reichenow)

Agapornis swinderniana emini - (Neumann)

Agapornis roseicollis roseicollis - (Vieillot)

Agapornis roseicollis catumbella - (Hall)

Agapornis personata - (Reichenow)

Agapornis fischerie - (Reichenow)

Agapornis nigrigenis - (Sclater)

Agapornis lilianae - (Shelley)

De ondergewaardeerde kanarie

De dominant witte

Naar aanleiding van het verzoek van de heer De Kort uit Drunen in ONZE VOGELS van november j.l., wil ik als specifieke witweker en tentoonstellingsman hierop reageren.

De Kort stelt hierin dat er omtrent de dominant witte kanarie nagenoeg geen publicatie zou zijn geweest en dat mede daardoor deze kleurslag zou gaan verdwijnen. Ik zelf vind dat regelmatig aandacht aan deze kanaries in ONZE VOGELS wordt geschonken, doch voor het verdwijnen van de dominant witte kanarie, zoals De Kort stelt, heb ik een andere verklaring.

Ongeveer 25 jaar ben ik kanariekeker en de hoofdzaak is altijd geweest dominant wit, in de jaren 1970 tot nu aangevuld met recessief wit. Als ik heel eerlijk moet zijn, dan is dominant wit kweken het mooiste voor mij. Waarom nu dan recessief witte kanaries aangeschaft?

Tot het jaar 1972 kon ik met mijn dominant witte kanaries aardig met de top in Nederland op de TT-'s meedraaien, doch de recessieven kregen steeds meer de aandacht. Of ik wilde of niet ik moest mij, naast de dominant witte, gaan specialiseren in recessief wit. Ter verduidelijking moet ik vertellen dat ik vanaf 1968 tot nu toe zeker aan 10 grote tentoonstellingen per jaar mee doe.

Als TT-vogel is een recessieve kanarie erg makkelijk. Hij of zij wordt geboren met 48 kleurpunten en met een beetje zorg tijdens het opkooien en wassen voor de tentoonstelling, is een goede score verzekerd. Er zijn keurmeesters die graag een York- of een border type op de tafel zien. Ik speelde en speel er op dat per wedstrijd deze vogels er zijn, zodat het niet zo moeilijk was nu en dan in de prijzen te spelen.

Dat is nu duidelijk anders bij de dominant witte. Hier komt naast het zuiver wit zijn, ook nog de minimale aanslag om de hoek kijken. Als ik 25 dominant witten gekweekt heb (uit geselecteerde koppels), dan mag ik blij zijn met 1 of 2 stuks met minimale aanslag.

De rest heeft teveel aanslag of zichtbaar of verborgen bont.

U begrijpt waarschijnlijk wel waar ik naar toe wil. Het verschil tussen de dominant en recessief witte zit in de moeilijkheidsgraad welke op de tentoonstellingen niet wordt erkend. Dit was wel het geval tot 1972.

Ik heb nimmer met de ivoorfaktor gewerkt, maar toch heb ik dominant witte gekweekt met praktisch geen aanslag. Eens heb ik een keurbriefje gehad waarop stond: 'Is niet dominant en is niet recessief'. Wat het dan wel was heb ik nimmer vernomen. Maar dat het een prachtige dominant witte vogel was, wist ik zeker. Keurbriefjes lees ik niet meer, omdat ik vind dat er veel tegenstrijdigheden in staan ten nadele van de dominant witte. Dominant witte zoals van voor 1972 van 90 punten, zijn er nu ook nog doch nu, beoordeeld naast de recessieve witte kanaries, vallen zij weg.

Mijn bedoeling van bovenstaand schrijven is niet het aanvalen van de keurmeesters in het algemeen. Wel vrees ik als wij zo doorgaan, dat binnen afzienbare tijd er geen dominant witte kanaries op de TT-'s te zien zullen zijn.

Erg jammer.

J. v.d. Werf

Bestuur
en
Redactie
wensen u
een in alle
opzichten
goed
1982

Kweken met baardvogels

Baardvogels behoren tot de orde van de spechten waarin o.a. ook de toekans zijn opgenomen.

Ze hebben een gedrongen lichaam en een grote snavel. De meesten zijn bont en daardoor prachtig om te zien. Ze danken hun naam aan de borstelachtige haren, die zich aan de basis van de snavel bevinden.

Alvorens mijn kweek met de halsbandbaardvogels te beschrijven, allereerst enkele algemene gegevens die ik in de loop der jaren over een aantal soorten verzameld heb. Om achteraf teleurstelling te voorkomen zijn m.i. een paar vingervijzingen hier wel op zijn plaats.

Allereerst valt het, ondanks een vermeende goede verzorging, niet mee om de baardvogels jarenlang in goede gezondheid te houden. Ofschoon sommige auteurs weinig moeite hebben (op papier althans) met de verzorging, valt dit in de praktijk naar mijn bescheiden mening toch wel heel wat moeilijker uit.

Als men deze vogels wil gaan houden, moet men met teleurstellingen rekening houden.

Na korte of lange tijd krijgen de vogels vaak een opgezwollen buik waarvan ze niet of nauwelijks te genezen zijn. Er zijn soorten bij die een hinderlijke zang(!) voortbrengen, hetgeen burengerucht niet uitsluit.

Verder zijn er maar enkele soorten waarvan het geslacht met zekerheid kan worden vastgesteld.

Wanneer men met baardvogels wil kweken, verdragen ze geen andere vogels in dezelfde volière en zelfs de zich in een aangrenzende volière bevindende andere soorten baardvogels kunnen ze zodanig beschadigen dat deze laatsten eraan bezwijken zoals ondergetekende tot zijn spijt heeft moeten ervaren. Wanneer men al deze problemen voor lief neemt, staat niets meer in de weg om deze toch geweldig interessante vogels te houden.

Ofschoon baardvogels als zeer

agressief worden aangeduid in de meeste literatuur, valt dit over het algemeen in de praktijk wel mee.

Men mag natuurlijk geen kleine vogels erbij houden, en ook is het beter de soorten die in hollen broeden of slapen gescheiden te houden van de anderen. Willen ze hun dagelijkse portie levend voer binnen krijgen, dan moet men met het bijplaatsen van andere vogels erg goed oppassen. Spreeuwen, nachtegalen e.d. zijn er zo snel bij dat de baardvogels geen enkele kans hebben om nog wat van dit lekkers naar binnen te krijgen.

Oude baardvogels ringen is uit den boze, want ze trekken zolang aan de ring tot ofwel de ring ofwel het pootje het begeeft.

Het voedsel bestaat o.a. uit fruit: appels, bananen, sinaasappelen, bessen, verder gemalen wortelen, gekookte rijst, geweekte rozijnen en mager vlees. Dit alles kan bestrooid worden met druivesuiker en/of vita-

Megalaima hemacephala (India etc.)

Capito squamatus (west Ecuador)

minen en verder vermengd worden met universeelvoer.

Het fruit moet in kleine stukjes gesneden worden, zodat het universeel eraan blijft kleven.

Dagelijks tien tot twintig meelwormen, naargelang de grootte en de soort van de vogels, completeren het dieet.

Vuurdoorn en lijsterbessen worden graag genomen en, mits men ze ingevroren kan bewaren, kan men hierover het hele jaar beschikken.

Bladeren van de wilde hop en azalea worden ook genomen en vooral de hop is erg in trek.

Verder knoppen van de wilg, terwijl van de weigelia zowel blad, knop en ook de bloem wordt genomen.

Ook bloemen van de brem zijn een geliefkoosd voedsel voor deze vogels. Honingwater is voor alle spechtachtigen een lekkernij en voor een goede gezondheid ook erg waardevol.

Bij mij nemen spechten en baardvogels het graag en de arrasari's zijn er als eersten bij om ervan te snoepen.

Indien men met baardvogels wil broeden moeten ze liefst als paartje in een aparte voliëre worden ondergebracht en er moet veel variatie in het voedsel worden gegeven.

Ofschoon veel vruchten worden genomen, moeten ze beslist ook levend voor ter beschikking hebben.

Het feit dat er nog maar enkele soorten baardvogels in voliëres hebben gebroed is m.i. veelal te wijten aan een niet aan de behoeften van deze vogels ingerichte voliëre. Vooral ook de verzorging is erg belangrijk. De soorten waarvan ik koppels in de voliëre heb gehad zijn ook aan broeden toegekomen.

Het ging hierbij o.a. over de druppelvlek- en de roodborst baardvogel. Van de laatste soort heb ik twee jaar na elkaar jongen gehad. Door een exemplaar van dezelfde soort werd een vogel via het gaas van de aangrenzende voliëre zo toegetakeld dat deze de volgende dag aan zijn verwondingen overleed.

Weer een ervaring rijker, maar eigen kweek roodborsten zat er niet meer in. Met kunst- en vliegwerk heb ik de overblijvende twee nog aan elkaar proberen te wennen, maar wat ik ook probeerde, het baatte niet. Ook soorten uit een ander geslacht blijven elkaar tegen het gaas aan bevechten met alle risico's van dien.

Een eerste voorwaarde voor het broeden is de aanwezigheid van een halfvermolmde of niet al te harde boomstam. Door deze boomstam worden de vogels geprikkeld tot het maken van een nest en in aansluiting daarop tot het broeden. Baardvogels leggen hun nestkamers meestal in vermolmde of niet te harde boomstammen aan. Net als spechten hakken of bijten ze hun nestholen uit, dit naargelang de soort.

De gang is zo nauw dat de vogel zich erdoor moet wringen om zo tot de nestkamer te kunnen komen. Deze dient overigens buiten de broedtijd als slaapplek.

Er wordt wel eens beweerd dat ze instinktmatig weten dat de boom van binnen hol is, maar ik geloof dat iedere plek die hun geschikt lijkt, wordt betimmerd totdat ze een geschikte plaats hebben om hun eieren in te leggen.

Buiten de voornoemde boomstam is ook de begroeiing erg belangrijk.

Verschillende planten leveren voedingsbestanddelen op en zorgen zo voor een welkome en vooral gezonde afwisseling op het normale voliëredieet.

Ook zorgen planten en bloemen voor insecten die erop afkomen.

Dan nu iets over de kweek van de **halsbandbaardvogels (Libius torquatus)**. Het is een bonte vogel van 19 cm groot. De kop en keel zijn rood, de achterkop, nek en de band over de borst zijn diepglanzend zwart. De slagpennen en de staart hebben gele zomen, zodat een streepjesteekening ontstaat.

De onzertje is bleekgeel, de poten zijn grijs en de snavel is zwart.

Ze zingen in duetvorm: mannetje en wijfe brengen afwisselend zo goed op elkaar afgestemde roepen voort dat men zonder meer de indruk krijgt dat er maar één vogel aan het zingen is.

Dit zingen gebeurt het hele jaar door, zij het in het broedseizoen wat meer. Tijdens de zang zitten ze naast elkaar opgewonden met de staart te wippen, terwijl ze zich luid roepend helemaal uitstrekken.

Na de winter verwarmd op zolder te hebben doorgebracht, worden ze begin mei in de buitenvoliëre gelaten. Deze is drie bij acht meter en is behalve van veel groen, ook voorzien van een knotwilg, die gedeeltelijk vermolmd is. De knotwilg heeft een omtrek van drie meter en is meer dan twee meter hoog. Al gauw maakten

beide vogels hier gaten in.

De eerste centimeters zijn de moeilijkste. Ze slaan zich vast en trekken dan het hout los.

Wanneer ze wat verder in het hout gewerkt zijn, nemen ze de snavel vol met spaanders en schudden die een eindje van het nest vandaan leeg, zodat ze de nestplaats niet verraden.

Op verschillende plaatsen werden holtes gemaakt. De plaats waarvan ik dacht dat ze hier hun definitieve keus gemaakt hadden, bleek niet de juiste. Nadat ze door een vijf centimeter dikke wand waren, kwamen ze in een grote holte. Met moeilijk passen en meten heb ik een broedbak zo vastgemaakt dat de ingang daar lag, waar ze ongeveer door de wand zouden moeten komen. De opzet slaagde, maar behalve het af en toe inwendig bezichtigen van de broedklok, deden de vogels verder niets.

Inmiddels waren ze weer op een andere plaats bezig. Ditmaal aan de achterkant en toen kon ik niet meer goed volgen wat er ging gebeuren.

Daar ik na enige dagen telkens een vogel miste, mocht ik aannemen dat er gebroed werd. Nadat ik met veel observatie had ontdekt in welk hol ze eigenlijk zaten, heb ik vanaf ongeveer de tiende dag, telkens als de vogels even allebei uit het nest waren, mijn oor tegen het invlieggat gehouden. Dit had ik eerder bij de roodborstbaardvogels ook gedaan, daar dit de enige manier was om te weten of er jongen waren.

Als voorzorgsmaatregel had ik wel de hoeveelheid meelwormen opgevoerd.

Op 14 oktober hoorde ik een geluid dat mij als muziek in de oren klonk. Eindelijk jonge baardvogels, maar wat nu?

Er was al sprake van nachtvorst. Het heeft me heel wat hoofdbrekens gekost om te beslissen wat er moest gebeuren.

Ofwel laten zitten ofwel op een of andere manier uit het hol halen en proberen ze zelf groot te brengen.

Omdat ik bang was dat het ouderpaar door de kru iets kon overkomen, heb ik dan in overleg met mijn vrouw voor het laatste gekozen. Na met een gewichtje aan een touw gepeld te hebben hoe diep de jongen zaten, heb ik enige centimeters daarboven een gat geboord. Hierna werd de zaak voorzichtig en met een houtbeitel uitgehakt tot de opening groot genoeg was om met mijn vingers de jongen eruit te nemen.

Ofschoon ik wist dat baardvogels een erg langzame ontwikkeling hebben, viel het me toch tegen dat de jongen na tien dagen nog zo klein en volledig naakt waren. De drie jongen werden naar binnen gehaald en door mijn vrouw en mij van 's morgens zes tot 's avonds acht uur **elk uur** gevoerd. Het voedsel bestond uit geweekte beschuit en rozijnen, meelwormen, hart, bananen, mereneieren, claus bruin en eigen kweek sprinkhanen. Op de 18e dag waren de baardharen al goed te zien.

Alles leek goed te gaan, maar ondanks alle moeite waren ze alle drie enkele dagen later dood.

Even heb ik het dan moeilijk maar al gauw is bij mij weer de overtuiging aanwezig dat het volgende seizoen beter zal zijn.

Nadat gebleken was dat de vogels meer koude verdragen konden dan over het algemeen wordt aangenomen, heb ik ze begin april 1981 weer in dezelfde voliëre gebracht. Voordien hadden ze verwarmd op 18° C de winter doorgebracht. Ze begonnen dadelijk de holte weer te onderzoeken en hadden het meteen naar hun zin.

Ook werd de nacht weer in het hol doorgebracht. In de tweede helft van april miste ik regelmatig een der vogels.

Na gewacht te hebben tot beide vogels even van het nest waren, heb ik gauw controle gehouden. Zonder enige molm, lagen 3 witte eieren op de bodem.

Het gat had ik met een brede leren band die aan iedere kant voorzien was van elastiek zo goed mogelijk dichtgemaakt.

Het kwam me nu goed van pas voor controle en straks eventueel voor het ringen. Het leer zat door de elastiek strak tegen het gat en het bleek de vogels geen enkele moeite te kosten om dit, voor hun vreemde ding, te accepteren.

Steeds als beide vogels uit het hol waren, heb ik geluisterd of gecontroleerd. De gang is nauw en loopt eerst naar achteren en dan loodrecht naar beneden waar hij uitmondt in een verbrede nestkamer. De ingang is maar 3,5 x 4 cm.

Vanaf de bovenkant van het invlieg-gat tot onderkant nest is dertig centimeter. De broedkamer bevat geen nestmateriaal, ook geen molm. De eieren worden overdag afwisselend door beide partners bebroed. Ze wisselen elkaar veelvuldig af, soms

om het kwartier. Of 's nachts het mannetje of het wijfje op de eieren zat, kon ik niet vaststellen omdat beide vogels de nacht in de holte doorbrongen.

Op donderdag 7 mei hoorde ik een zwak gepiep en na controle op vrijdag d.a.v. bleken alle drie de eieren uitgekomen te zijn.

De jongen waren uitgerust met eeltkussentjes onder de hielen. Na de koude dagen en de nachten, zelfs tot vijf graden onder nul, was het nu prachtig weer en dus leefde volop de hoop dat het dit keer zou lukken om baardvogels te kweken.

Ondanks de niet zo sterke vlucht van baardvogels werden tientallen vliegende insecten gevangen, o.a. bijen, wespen, bromvliegen enz.

Zij stonden de eerste dagen op het menu van de jongen. Vaak hingen hun ouders al tegen het gaas, voordat het vliegend spul er was en voordat het hapje goed en wel de voliëre binnen was, hadden ze het al te pakken. Ze schudden met de bek heen en weer en lieten zo de insecten ook heen en weer gaan en slikten ze dan door.

De vogels voeren uit de krop. Ik heb me in al die jaren dat ik vruchten- en insecten etende vogels houd, nooit gerealiseerd dat er zoveel vliegende insecten in de voliëre komen.

Wel speelt hier de aanplanting natuurlijk een belangrijke rol.

Pas na een dag of vier werden er ook meelwormen gevoerd. Gezien de zeer langzame ontwikkeling kon ik met ringen wachten tot de tiende dag.

Het was een karweitje waar ik erg tegen opgezen heb, daar al eerder, met het ringen van een druppelvlekbaardvogel de dood van de vogel als gevolg had.

De ringen van 4,5 mm werden met een stukje ventiëlslang vieskleurig gemaakt.

De vogels hadden er schijnbaar minder moeite mee dan ik, want alles verliep verder probleemloos.

Na een week werd in melk geweekte beschuit gevoerd bestrooid met druivesuiker. Daar de vogels uit de krop voeren, kan ik niet met zekerheid zeggen of er uit het normale voedsel aan de jongen gevoerd werd en wat. Op een dag zag ik de ouders vaak tegen de knotwilg vliegen, waar ze iets wegpikten, en terug op hun zitstok werd er wat geknabbeld en aan de jongen gevoerd.

Na inspectie bleken er honderden mieren in de molm te zitten, waaronder ook gevleugelde.

Hiervan werd dankbaar gebruik gemaakt en als extra aan de jongen gegeven. Enige dagen daarna waren de mieren plotseling verdwenen.

Er werd nu ook af en toe uit de snavel gevoerd zonder voorbereiding.

Na 3 weken waren de oogjes open, terwijl bij de meeste vogels de jongen dan al uit het nest komen.

Het nest bleef volkomen zuiver en omdat ik de ouders nooit met uitwerpselen naar buiten heb zien komen, worden deze naar alle waarschijnlijkheid opgegeten. Precies vijf weken oud, verlieten de jongen af en toe de holte maar bleven de eerste dagen toch nog voornamelijk in het nest.

's Avonds sliep het viertal samen in het nest.

Een koppel toerako's, dat het verblijf met hen deelde, werd naarmate de jongen ouder werden, niet meer geduld.

De ouders vlogen op hen toe zodat ze omhoog moesten springen om niet van de zitplaats te worden gevlogen. De jongen waren na het uitvliegen valier van kleur en waar de oudervogels rood zijn, waren de jongen nog zwart.

Nu ik dit schrijf zijn de jongen bijna op kleur en wordt het tijd mijn verhaal te beëindigen met de mededeling dat als er onder u echte liefhebbers zijn die meer informatie wensen, ik graag bereid ben deze voor zover mogelijk te verschaffen.

**Tekst: Lammers,
Cranendonkdaan 27
6021 JR Budel**

Foto's: C. Scholtz

foto's van een hobby

Zo maakt u geslaagde hobby-foto's (1)

Hobbies zijn nodig als een tegenwicht voor ons dagelijkse werk. Wie op een zinvolle wijze zijn vrije tijd besteedt, kan beter tegen de problemen van een drukke werkkring of de invloeden van onze moderne samenleving. Een hobby is een terrein, waarop een mens zich terug kan trekken om alles te vergeten.

In beeld brengen

Ook al is een hobby dan in veel gevallen een individuele bezigheid, dat wil niet zeggen, dat anderen er niets mee te maken hebben. We willen huisgenoten vaak het resultaat van ons werk laten zien of met collega-hobbyisten ervaringen uitwisselen. En in dat verkeer van de hobbyïst met zijn omgeving kan de camera een belangrijke rol vervullen.

Hobby's zijn fotogeniek

Daar komt nog bij dat het 'gewone' leven voor de meeste mensen zo vanzelfsprekend is, dat je er niet zo gauw de camera op gaat richten. Hobby's hebben wel veel facetten, die ze bijzonder maken. Het kan een uitdaging zijn om deze met de camera zo in beeld te brengen, dat de foto's of dia's door onszelf, door andere hobbyïsten of door huisgenoten of vrienden met veel belangstelling bekeken worden.

Veel toepassingen

Het is zelfs mogelijk een hobby bijvoorbeeld door middel van een klankdiaserie of van een serie foto's in een album zo boeiend weer te geven, dat het fotograferen van een hobby op zich een creatieve uiting wordt. Foto's of dia's kunnen ook een praktisch nut krijgen omdat ze een verzameling vastleggen, het ontstaan van een werkstuk in beeld brengen of zelfs - via de macro-fotografie - onzichtbare dingen zichtbaar maken.

Wat is hobby-fotografie?

Eigenlijk hetzelfde als gewone foto-

grafie. Het enige verschil is, dat door de onderwerpen, die gefotografeerd moeten worden, er soms bepaalde hulpmiddelen nodig zijn, die een beter resultaat geven. En dat bijvoorbeeld op het terrein van de dichtbij-fotografie toch wel enige kennis gewenst is om geslaagde macro-foto's te kunnen maken.

Foto's van een hobby

Dat is de naam van deze nieuwe rubriek, die in een twaalfdelige afleveringen nader in zal gaan op de verschillende kanten van het fotograferen van een hobby. Het is geen technisch verhaal en ook geen minicursus, maar meer een algemene inleiding hoe de camera een zinvol verlengstuk kan zijn van uw hobby.

Welke onderwerpen?

Allereerst zullen de verschillende camera-typen worden toegelicht en komen de lenzen ter sprake. Aan de mogelijkheden van de macro-fotografie worden twee afleveringen gewijd. De hulpmiddelen en het film-

materiaal worden besproken. De belichting, opname-tips en de mens in zijn hobby zijn belangrijke onderwerpen. En ook aan het maken van een klankdiaserie van een hobby wordt aandacht beteed. Tenslotte gaat het nog over het vergroten van zelfgemaakte foto's, wat eigenlijk een hobby op zichzelf is.

Meer plezier

Deze serie artikelen over 'foto's van een hobby' is vooral bedoeld om u te laten zien, dat de fotografie aan het beoefenen van een hobby een extra dimensie toe kan voegen. Het resultaat daarvan zal kunnen zijn, dat u aan de door u gekozen vorm van vrijetijdsbesteding nog meer plezier zult beleven.

De camera kan een zinvol verlengstuk zijn van uw hobby. In een twaalfdelige artikelen zal in de komende afleveringen van ons blad worden toegelicht hoe de fotografie een extra dimensie toe kan voegen aan uw hobby.

Relatie vitamine A en carotenoiden

Omdat er vaak begripsverwarring optreedt ter verduidelijking het volgende:

- **Vitamine A (retinol)** komt alleen voor in produkten van dierlijke herkomst.
- **Carotenoiden** komen voor in plantaardige voedingsstoffen en zijn te verdelen in:
  - a. carotenoiden die omgezet kunnen worden door de vogel in vitamine A en daarom **provitamine A** worden genoemd. De belangrijkste vertegenwoordigers zijn de **carotenen**, m.n. bètacaroteen, alphacaroteen, cryptoxanthine. Zo kan 6 mg bètacaroteen onder gunstige omstandigheden worden omgezet in 1 mg vitamine A (= 3333 IE vitamine A);
  - b. carotenoiden die weinig of niet in vitamine A kunnen worden omgezet. Voorbeelden hiervan zijn **lutefine, canthaxanthine, zeaxanthine, xanthofiel**.

Deze carotenoiden zorgen voor de vetstofkleur in de veren, de kleur van het vet etc. Vitamine A en carotenen dragen hiertoe niet bij.

De witte kanarie. vitamine A en carotenoiden

G.M. Dorrestein* en J. Schrijver**

Samenvatting

Over de vitamine A en caroteen huis-houding van de recessief witte kanarie is al sinds jaren een discussie gaande. Deze kleurkanarie staat bekend als een 'zwakke' vogel. In dit onderzoek zijn het vitamine A-, totaal carotenoiden- en bètacaroteengehalte bepaald in het serum, de lever en het voer van zowel gekleurde als recessief witte kanaries. De voornaamste konklusies zijn:

- Het normale vitamine A gehalte in de lever van gezonde kanaries is 500-1500 IE vit. A/gram lever.
- Dit wordt bereikt met een hoeveelheid van ca. 15000 IE vit. A/kg eivoer. De opname via het voer per kanarie is dan ongeveer 800 IE vit. A/kg lichaamsgewicht per dag.
- De recessief witte kanarie neemt slechts zeer weinig carotenoiden op uit de darm en is voor zijn vitamine A voorziening volledig aangewezen op het vitamine A uit het voer. Provitamine A kan nauwelijks benut worden.
- Er is ook een verminderde opname uit de darm van vitamine A te zien bij de recessief witte kanarie.
- Het lijkt wenselijk het vitamine A gehalte in het eivoer voor de

recessief witte kanarie te verhogen tot 20000 IE/kg eivoer.

Inleiding

Bij de kleurkanaries zijn 3 variëteiten witte kanaries erkend in het vraagprogramma voor 1981 van de Nederlandse bond van vogelliefhebbers. De erfelijke basis van de witte kleur is voor deze drie kleuren verschillend. De albino vogel bezit geen pigment of vetkleurstof en kan deze ook niet vererven. Het is een witte kanarie met rode ogen. Het is de eerste witte kanarie die vanouds bekend is. Vroeger werd deze vogel ook wel 'kakerlak' genoemd (Nuyens, 1908). Voor de standardeisen is echter **elke** witte vogel met rode ogen een albino (Kuiper, 1978). Zo wordt door Veerkamp (1975) een recessief witte kanarie met inofaktor wel 'de volmaakte albino' genoemd.

* Faculteit Diergeneeskunde, Vakgroep Pathologie, Afd. Bijzondere Dieren, Yalelaan 1, 3508 TD Utrecht.

** Instituut CIVO-Toxicologie en Voeding T.N.O., afd. Klinische Biochemie, Postbus 360, 3700 AJ Zeist.

2. De dominant of duits witte kanarie is een witte heterozygote vogel met meestal wat aanslag op de veren. De dominantie is dus niet volledig. Het is een mutant die reeds in 1677 voor het eerst vermeld wordt en waarbij de normale opname van carotenoiden in de veren gestoord is, zodat de veren kleurloos blijven (Plarre, 1968). De dominant wit faktor indien dubbel (homozygoot) aanwezig, werkt letaal (Veerkamp, 1975; 1977; v.d. al, 1978*).
3. De recessief of engels witte vogels daarentegen zijn altijd homozygoot. Een heterozygote recessief witte vogel is dus niet wit van kleur. Het verschil tussen bijv. een gele niet-recessief-wit verervende en een gele recessief-wit verervende kanarie is uiterlijk niet te zien. De recessief witte kanarie is in tegenstelling tot de dominant witte kanarie dus fokzuiver. De recessief witte vogel is sinds 1907 bekend (St. John, 1911). In 1970 verscheen deze kleur voor het eerst op de bondskampioenschappen in Nederland (Veerkamp, 1975; v.d. Wal, 1979^b). Het optreden van de witte kleur zou veroorzaakt worden door een erfelijk defekt. Hierdoor kunnen carotenoiden die de vetkleurstof vor-

men niet uit de darm in het bloed opgenomen worden. Een ander gevolg van dit defekt is dat de recessief witte kanarie ook bètacaroteen, dat voor de vorming van vitamine A noodzakelijk is, niet kan resorberen. Zonder de hulp van de kweker zal deze vogel aan een vitamine A gebrek gaan lijden en daardoor een 'probleemvogel' worden. De recessief witte kanarie moet dan ook dagelijks vitamine A kunnen opnemen uit producten van dierlijke herkomst zoals melk, room, boter of kwark (Henniger, 1962).

Ook vitamine A preparaten zijn goed in staat deze vogels gezond te houden.

De verklaringen voor het optreden van de witte kleur en de problemen van de recessief witte kanarie in de Nederlandstalige literatuur en handboeken over kleurkanaries zijn rechtstreeks of indirect gebaseerd op deze uitspraken van Henniger. De al dan niet korrekte interpretaties komen voor rekening van de auteurs (Veerkamp, 1975; Kuiper, 1977 en 1978; v.d. Wal, 1979 en Kop, 1980 en 1981). Over een feitelijk onderzoek naar de achtergronden van de recessief witte kanarie zijn ons geen gegevens bekend. Voor een meer fundamentele aanpak hebben wij een onderzoek verricht aan de relatie tussen vitamine A (en carotenoiden) en de recessief witte kanarie.

Het onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd met 5 groepen, elk bestaande uit 4-5 kanaries. Groep A (rode vogels), B (gele kanaries) en C (recessief wit) zijn na uitkomst opgefokt met eivoer II (zie tabel 1) tot een leeftijd van 4 weken. De groepen D (recessief wit) en E (bruine kleur) kregen tot het verlaten van de broedkooi (4 weken na uitkomst) eivoer III.

Vanaf de leeftijd van 4 weken tot het moment waarop de analyses werden uitgevoerd (op een leeftijd van 8-12 weken) werden de verschillende groepen als volgt gevoerd:

- groep A, **volop** gemengd zaad met eivoer I. Dit is hetzelfde eivoer als van de groepen B en C, met toevoeging van canthaxanthine (Intensief®).
- groep B en C, **volop** gemengd zaad en eivoer II.
- groep D en E, **gerantsoeneerd** gemengd zaad en ongeveer 1 gram eivoer per dag per vogel.

Van alle vogels werd het vitamine A,

totaal carotenoiden en bètacaroteengehalte bepaald in het serum (= bloedvloeistof verkregen na stolling) en de lever. De verschillende eivoders werden eveneens op vitamine A- en carotenoidengehalte onderzocht.

De gevonden waarden voor het eivoer staan vermeld in tabel 1. In tabel 2 staan de gevonden waarden in de lever en het serum. Een opvallende bijzonderheid was dat het serum van de rode kanaries rood, de gele en bruine kanaries geel en van de recessief witte vogels blank van kleur was.

Tabel 1

De gevonden waarden voor vitamine A, totaal carotenoiden en bètacaroteen in het eivoer.

Voer	Groep	Vit. A IE/kg	Totaal car. mg/kg	Bètacaroteen mg/kg	Retinolequivalent IE/kg
I	A	19.200	27.7	0.8	27.117
II	A, B en C	18.300	3.1	0.6	19.330
III	D en E	13.600	4.9	0.1	14.89

1 IE (= Internationale Eenheid) vitamine A = 0.3 mcg retinol (moleculairgewicht retinol = 286.44).

Carotenoiden zijn uitgedrukt als bètacaroteen (moleculairgewicht = 536.85).

Tabel 2

Het gemiddelde gehalte aan vitamine A, totaal carotenoiden en bètacaroteen in lever en serum.

Groep	Leeftijd weken	Kleur	Gewicht gram	Serum (mcmol/l)		Lever	
				Vit. A	Tot. car.	Vit. A IE/g	Tot. car. mcg/g
A	11.2	rood	17.70	2.75	88.75	2552	72.46
B	10.0	geel	18.60	2.28	42.40	4154	9.83
C	11.0	r.wit	16.53	2.88	2.26	3751	6.70
D	8.7	r.wit	16.97	2.20	2.37	524	7.85
E	8.7	bruin	18.14	2.46	64.96	1428	21.22

In het serum was het bètacaroteengehalte minder dan 1% van het totaal gehalte aan carotenoiden, in de lever was dit 1,5 - 2,0%.

De witte kanarie vitamine A en carotenoiden

Bespreking

Op grond van bovenstaande bevindingen kunnen een 4-tal beschouwingen worden opgesteld.

I. Over het normale gehalte aan vitamine A in het serum en de lever bij kanaries waren geen gegevens bekend. Waarden voor enige andere vogelsoorten zijn weergegeven in tabel 3. Op grond van de gegevens uit tabel 2 en 3 en het feit dat we betrekkelijk jonge vogels onderzocht hebben, kunnen we aannemen dat vitamine A gehaltes in de lever van kanaries van 500-1500 IE/gram lever als normaal zijn te beschouwen.

Het vitamine A gehalte in het voer van de groepen A, B en C (19 200 resp. 18 300 IE vit. A/kg eivoer) is vrij hoog, gezien de stapeling van vitamine A in de lever (resp. 2 552, 4 154 en 3 751 IE VIT. A/gram lever). Deze stapeling wordt mede in de hand gewerkt doordat de vogels volop over eivoer konden beschikken.

De vogels van de twee laatste groepen (D en E) die beide hetzelfde voer kregen (13 500 IE vit. A/kg eivoer), bezitten vitamine A gehaltes in de lever van resp. 524 en 1 428 IE/gram. Aangezien een kwart van het rantsoen uit eivoer bestond, kan hieruit gekonkludeerd worden dat onder normale omstandigheden ongeveer 15 000 IE VIT A/kg eivoer volledig de behoefte aan vitamine A kan dekken. Dit komt neer bij een opname van 1 gram eivoer per vogel per dag op ongeveer 800 IE vitamine A per kg lichaamsgewicht.

II. Op grond van het relatief zeer lage caroteengehalte in het serum van de recessief witte kanaries, 2.25 en 2.37 $\mu\text{mol/l}$, tegenover de waarden voor de gele en bruine vogels, resp. 42.40 en 64.86 $\mu\text{mol/l}$, kan de konklusie getrokken worden dat de recessief witte slecht in staat is carotenoiden te resorberen uit de darm

Tabel 3

Vitamine A gehaltes in de levers van enkele vogelsoorten (IE vit. A/gram lever)

Vogelsoort	vit. A	Auteur
Kip	905	Kolb, 1967
Kuiken (1-4 wkn)	61	" "
Kuiken (4-7 wkn)	333	Stam, 1965
Eend	466	" "
Eend	247	Kolb, 1967
Eendekuil	7	" "
Papegaai	764	Zwart et al. 1979
Mus	1667	Stam, 1965
Duiven tot 3 wkn	190	" "
" 3-8 wkn	358	" "
" 3-6 mnd	597	" "
" ±1 jaar	1218	" "
" 1 jaar	1340	" "
Houtduif, volw.	3947	" "
" jong	713	" "
Sierduif	1260	" "

en dus caroteen niet kan gebruiken voor de vitamine A voorziening. De geringe resorptie van carotenoiden is tevens de verklaring voor het ontbreken van de vetkleurstof.

Het hoge gehalte aan carotenoiden in het serum van de rode kanaries, 88.75 $\mu\text{mol/l}$, wordt verklaard door het hoge gehalte aan carotenoiden in het voer. Dit hoge gehalte aan carotenoiden geeft een extra hoge hoeveelheid vitamine A in de lever, omdat deze vooral uit canthaxanthine bestaan, een carotenoïde dat niet in vita-

mine A wordt omgezet (Roels en Lui, 1976). De kleur van het serum is hiermede ook verklaard:

- rood serum bij een opname van veel rood carotenoïde (Canthaxanthine),
- geel serum door een normaal gehalte aan geel carotenoïde (luteïne),
- blank serum door het vrijwel ontbreken van carotenoiden in het serum.

De zgn. Lijkkleur zoals vermeld in de standaardeisen wordt verklaard door het (zeer) lage gehalte aan carotenoiden in het vet en de huid (Piarre, 1968).

III. Het vitaminegehalte A in de lever van de recessief witte kanarie blijkt bij een verstreking van eivoer III nog maar net binnen de normale grenzen te blijven.

Het vitamine A gehalte in de lever is bij de recessief witte kanarie slechts een derde van de hoeveelheid gevonden bij de bruine vogels (524 resp. 1428 IE vit. A/gram lever). Theoretisch zijn hiervoor twee verklaringen mogelijk:

a. Er is iets mis met de opname vanuit de darm of omzetting van caroteen in vitamine A.

Caroteen wordt onder invloed van het enzym caroteendioxygenase omgezet in vitamine A. Dit enzym komt vooral voor in darmslijmvliescellen en in mindere mate in de lever en nieren (Kolb, 1967).

We hebben hiervoor al gezien dat de recessief witte kanarie slecht carotenoiden uit de darm opneemt. Als we het gehalte aan totaal carotenoiden en aan bètacaroteen in het voer kennen, kunnen we berekenen hoeveel vitamine A (in de vorm van provitamine A) er door de bruine kanarie extra wordt opgenomen. De formule hiervoor luidt:

De witte kanarie vitamine A en carotenoiden

$$\begin{array}{l} \text{de totale retinolequivalent (mcg)} = \\ \text{mcg retinol} + \\ \frac{\text{mcg } \beta\text{-caroteen}}{6} + \\ \frac{\text{mcg overige carotenoiden}}{12} \end{array}$$

Voor het eivoer III is de maximaal beschikbare hoeveelheid vitamine A (vit. A + carotenoiden) 14 880 IE/kg eivoer. De hoeveelheid carotenoiden in eivoer III kunnen dus maximaal 1390 IE vit. A leveren. Dit is slechts 1/10 van de hoeveelheid vitamine A in het eivoer. Het verschil in vitamine A gehalte in de lever van bruine en recessief witte kanarie kan hiermee worden verklaard.

b. De recessief witte kanarie kan minder goed vitamine A uit de darm opnemen. Op grond van a. kunnen we de konklusie trekken, dat de recessief witte kanarie in vergelijking met de niet-recessief witte kanarie goed in staat is om vitamine A uit de darm op te nemen.

Bij een hoger vitamine A gehalte in het eivoer (zie groep C) wordt ook het vitamine A gehalte in de lever hoger. Het vitamine A gehalte in het serum is echter voor alle groepen vrijwel gelijk. Dit komt doordat het gehalte in het serum pas duidelijk daalt als de hoeveelheid vitamine A in de lever beneden een minimale grenswaarde komt (Wright en Hall, 1979).

Of het enzym caroteendioxygenase al dan niet aanwezig is kan met deze gegevens niet worden bepaald.

IV. Betreffende de gevolgen voor de gezondheid van de vogel het volgende:

Tot nu toe zijn er door ons nog nooit **zichtbare** (morfologische) afwijkingen gevonden bij kanaries die ver-

oorzaakt zouden kunnen zijn door een ernstig vitamine A gebrek.

Bij papegaaien treden afwijkingen zoals veranderingen van de slijmvliezen en speekselklieren pas op bij een vitamine A gehalte in de lever lager dan 50 IE/gram lever (Zwart et al, 1979; Dorrestein en Zwart, 1980). Een tekort aan vitamine A in de voeding (A-hypovitaminose) geeft bij pluimvee de volgende verschijnselen (Kolb, 1967; Jeroch en Flachowsky, 1972):

1. een verminderde weerstand tegen infecties en parasitaire besmettingen (bijv. coccidiose),
2. een geringere slijmproductie van de slijmvliezen met als gevolg een grotere gevoeligheid voor luchtwegaandoeningen en pokken,
3. een verminderde ei-uitkomst en grotere verliezen bij de kuikenopfok.

Bij de recessief witte kanarie zien we in de praktijk ook dit soort problemen optreden bij een te geringe vitamine A opname.

Het is van belang hier nog op te merken dat een overmaat aan vitamine A ook schadelijk is. Vergiftigingsverschijnselen kunnen zijn: verminderde eetlust, trage groei, diarree en verbleken van de veerleur. Bij jonge vogels kan vitamine A overmaat sterfte veroorzaken. (Holsheimer,

1980). Bij kippen is gebleken, dat het verstrekken van meer dan 33 000 IE vitamine A/kg totaal voer de kleur van de eidooier en de poten doet verbleken door een remming van de opname van carotenoiden uit de voeding. Reeds bij 22 000 IE vit. A/kg totaal voer trad er een duidelijke daling van de eiproduktie op (Titus en Fritz, 1971).

Op grond van deze gegevens zouden dus bij een opname van meer dan 20.000 IE vit. A/kg totaal voer, d.w.z. ongeveer 8 000 IE vit A/kg eivoer gedurende enige tijd, problemen kunnen optreden. In de praktijk kan dit alleen door onverantwoord gebruik van geconcentreerde vitamine preparaten bestemd voor mens of landbouwhuisdieren.

Op grond van dit onderzoek is gebleken dat 15 000 IE vit A/kg eivoer voor normale kanaries zeker voldoende is, ook als er gerantsoeneerd gevoerd wordt. Voor recessief witte vogels lijkt een hoeveelheid van 20.000 IE vit. A/kg eivoer wenselijk, zeker als er gerantsoeneerd wordt.

Literatuur

1. Dorrestein, G.M. and P. Zwart: Practical aspects of vitamin A-deficiency in parrots and cockatoes. Proc. Voorjaarsdagen, Amsterdam p. 61-62, 1980.
2. Henniger, J.: Farbkanarien, Maximiliansau, Selbstverlag, Abschnitt 26, S. 60-64, 1962.
3. Holsheimer, J.P.: Voeding van vogels. Thieme, Zutphen, 1980.
4. Jeroch, H. Und G. Flachowsky: Geflügelernährung V.E.C. Gustav Fischer Verlag, Jena, 1972.
5. John, C.St.: Our canaries. Ed.: Cage birds, London, p. 224, 1911.
6. Kolb, E.: Lehrbuch der Physiologie der Haustiere. 2. Aufl. V.E.B. Gustav Fischer Verlag, Jena, s. 146-153, 1967.

7. Kop, F.H.M.: Wit en vitamine A. *Onze Vogels*, **41**, (6), 273-274, 1980.
8. Kop, F.H.M.: Kleur of kleurstof. *Onze Vogels*, **42**, (8), 355-356, 1981.
9. Kuiper, J.: Pietpraat over kleurkanaries. Uitg. Helmond b.v. 109-112, 1977.
10. Kuiper, J.: Pietpraat over: Rec. wit, rec. albino. *onze Vogels*, **39**, (1), 21, 1978.
11. Nuyens, A.: De kanarievogel. In: *Goedkope geïllustr. Pluimveebibliotheek, serie V, deel 1*, N.V. 'Stoomdrukkerij Floralis', Assen, biz. 13, 1908.
12. Piarre, W.: Phänotyp und Genotyp weisser Kanarienvögel. *Die Gefiederte Welt*, s. 22-26, 1968.
13. Roel, O.E. and N.S.T. Lui: The Vitamins, Section A, Vitamin A and carotene. In: *Modern nutrition in health and disease, Dietotherapy*, 5th ed. Goodhart and Shils, Lea and Febiger, Philadelphia, p. 142-157, 1976.
14. Stam, J.W.E.: Een onderzoek naar de vitamine A behoefte bij de duif. Diss., Utrecht, 1965.
15. Titus, H.W. and J.C. Fritz: The scientific feeding of chickens. 5th ed. The Interstate, Danville, Illinois, 1971.
16. Veerkamp, H.J.: *Kleurkanaries kweken kunt u ook*. 2e opl. Thieme, Zutphen, 1975.
17. Wal, H.K. v.d.: Van groen tot albino, de klassieke kleuren, de witte kanarie. *Onze Vogels*, **40**, (1), 27, 1979a.
18. Wal, H.K. v.d.: Van groen tot albino, de klassieke kleuren, de witte kanarie (2). *Onze Vogels*, **40** (2), 71, 1979b.
19. Wright, K.E. and R.C. Hall Jr.: Association between plasma and liver vitamin A levels in the calf, weanling pig, rabbit and rat; and adult goat fed fixed intakes of vitamin A. *J. Nutr.*, **109**, 1063-1072, 1979.
20. Zwart, P., W.H.P. Schreurs and G.M. Dorrestein: Vitamin A deficiency in parrots. *Proc. of the XXI th. int. Symp. on Zoo Anim. Dis. Mulhouse*, p. 47-52, 1979.

Australische gouden fluite

De tot de vliegenvangers Musicapidae behorende gouden fluite of dikkop neemt onder de vogels wel een bijzondere plaats in. Van deze soort zijn immers ongeveer tachtig ondersoorten bekend. Hij wordt ook wel dikkopklauwier genoemd: goed beschouwd een foutieve naam, omdat hij helemaal geen klauwier is. Hij wordt nogal door harde geluiden tot zingen gebacht en met het oog daarop heeft de plaatselijke bevolking nog een andere naam voor hem bedacht thunderbird, dondervogel.

In *Orze Vogels* 41, no. 5, 228, 1980 heeft de heer J.H. van Eerd een lezenswaardig artikel gepubliceerd over de naamgeving van soorten en ondersoorten bij de vogels. Voor de laatste is de zogenaamde *ternaire* naamgeving aan te bevelen, wel wat ingewikkeld op het eerste gezicht misschien, maar men ontkomt er niet gemakkelijk aan. Ook voor de praktijk niet. Men zou bijna geneigd zijn te zeggen: juist voor de praktijk. Ondersoorten mogen dan immers nauw verwant zijn, maar zij kunnen zich in verschillende opzichten heel anders gedragen. Zo is bij de mexicaanse gaai *Aphelocoma ultramarina* de Arizona-ondersoort uitgesproken sociaal en de Texas-ondersoort zo agressief, dat hij zelfs een agressieve roep heeft ontwikkeld.

Iets dergelijks geldt voor het vredesduifje *Geopelia striata pallida* en het zebra-duifje *Geopelia striata striata*, met uitzondering van die agressieve roep dan wel te verstaan. De west-afrikaanse bonte of melba-astrild *Pytilia melba citerior* is (zoals Nicolai heeft vermeld) meer op insecten gespecialiseerd dan de ondersoorten, die in Oost- en Zuid-Afrika worden gevonden. Van het Sint-Helena-fazantje of de gewone astrild (*Estrilda astrild*) blijken ondersoorten uit tropische gebieden temperatuurgevoeliger te zijn dan die uit subtropische, terwijl ondersoorten uit droge gebieden beter te kweken zijn dan die uit vochtige gebieden. De verschillen blijken hier een belangrijke invloed

op de eerste levensbehoeften te hebben.

Zoals gezegd vormt het aantal ondersoorten bij de vijftien tot achttien centimeter grote, van Malakka en de Fidzji-eilanden tot in Australië voorkomende *Pachycephala pectoralis* (man met witte keel, zwarte borstband, gele borst en buik, zwarte kop, olijfgroene rug, vleugelpunten en staart grijs met zwart! vrouw grijs met leverkleurige borst) een record en men vraagt zich onwillekeurig af waarom dit zo hoog is.

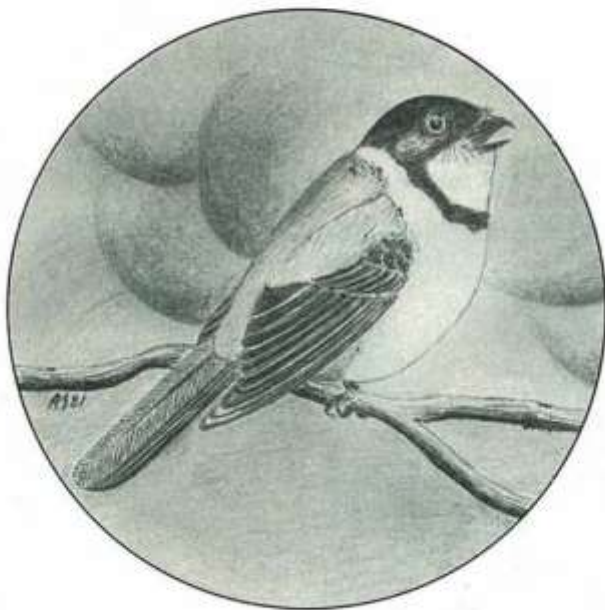
Nu komt in het broedgebied van de dikkop een groot aantal eilanden voor, waaronder de Salomonseilanden en die van Indonesië. Op ieder hoofdeiland blijkt een ondersoort van de dikkop voor te komen. In het algemeen kan men zeggen dat elke ondersoort te herkennen is aan het kleurpatroon van het verenkleed. Zo heeft het grauwe mannetje op Rennell geen uiterlijk geslachtsonderscheid (geen seksuele dimorfie zoals men dit noemt) en ziet het er precies eender als het even saai gekleurde vrouwtje uit. Bij het dikkopmannetje op Rendova tonen de vleugels meer zwarte dan olijfgroene kleurpartijen en daarmee onderscheidt hij zich duidelijk van de eerste soort.

Het mannetje op Malaita is weer anders en heeft geen zwarte band over de borst. De ondersoort van Tasmanië heeft een korte stevige snavel, die van Tinnibar-eiland lijkt op een klauwier van het geslacht *Lanius* en is

bijzonder krachtig gebouwd. Vervolgens nog de ondersoorten van de Santa-Cruz-eilanden, Nieuw-Caledonië, Lord-Howe-eiland, de Bismarck-archipel, de Molukken, Celebes, Java en Tasmanië. Zoals gezegd zijn deze ondersoorten niet sympatrisch, dat wil zeggen: ze komen niet in hetzelfde gebied voor. Was dit wel het geval, dan kan men zich voorstellen, dat het als gevolg van het afwijkende verenkleed toch niet tot kruising zou komen. Ongetwijfeld is als gevolg van de geografische isolatie de ontwikkeling zelfstandig voortgegaan, zoals dit ook bij de Galapagos- of darwinvinken *Geospizini* van de Galapagos-eilanden het geval is. Met dit verschil dat bij de laatste soorten zijn ontstaan en bij de dikkop ondersoorten. Misschien mag men hier veronderstellen dat het ontwikkelingsproces nog niet zo lang aan de gang is: men is als het ware op weg naar het ontstaan van nieuwe soorten. In tegenstelling tot de verschillende snavelvormen van de Galapagos- of darwinvinken blijken de afwijkingen van het verenkleed bij de dikkop ondersoorten geen aanpassingen te zijn.

Bij de voliërekweek werd het komvormige nest door beide partners van dunne twijgen, verdord gras en bladeren gemaakt. Men had er een takvork voor uitgezocht en het was uitstekend gecamoufleerd. De dikkop houdt nu eenmaal van voldoende privacy en verlangt ook in zijn natuurlijk woongebied voldoende dichte vegetatie, waar hij zich kan schuilhouden. Bij de beplanting van de vliegekooi werd daar rekening mee gehouden. Als surrogaat voor de acaciastruiken werden sleedoorn, duindoorn en braam gebruikt, terwijl het plantenbestand nog aangevuld werd met enige coniferen. Daar in het vrije veld de aanwezig-

of dikkop *Pachycephala pectoralis*

heid van water door de dikkop op prijs wordt gesteld (niet voor niets wordt hij ook in regenwormen aange troffen), hadden de dieren de beschikking over een kleine vijver. De bekleding van het nest bleek uit plantevezels en graswortels te bestaan, terwijl een enkel veertje meer als decoratie dienst deed dan als warme onderlaag voor de roomkleurig, grijs- en bruingspikkelde eieren. Dit waren er drie en ze werden ruim twee weken door beide partners bebroed. De jongen werden nog ongeveer zestien dagen door de ouders verzorgd en die legden daarbij een grote behoedzaamheid aan de dag. Het benaderen van het nest gebeurde steeds zeer omzichtig, zodat men zich kan voorstellen dat roofvijanden in het vrije veld niet zoveel kans zouden krijgen op een lekker hapje. Het is ook bekend dat de ouders een prachtige verde-

digingstaktiek hebben ontwikkeld door met afleidingsmanoeuvres de rover op een dwaalspoor te leiden, zoals bijvoorbeeld de kluut *Recurvirostra avosetta* dit doet door een vleugel uit te spreiden en zich langzaam hinkend van de bedreigde nestplaats te verwijderen.

Nog een enkel woord over de balts. Bleek heel gracieus te zijn, want het mannetje putte zich uit met sierlijke buigingen en een melodieuze zang. Af en toe was een schelle fluittoon te horen, die hiermee fel contrasteerde.

Het territorium werd krachtig tegen indringers verdedigd en kwamen die binnen de denkbeeldige grens, dan werden ze onmiddellijk verjaagd.

De jongen werden met zachte insecten, larven en mierpoppen grootgebracht. Aan de volwassen vogels

werden sprinkhanen, krekels, kevers en dergelijke verstrekt. Ze bleken voor de variatie ook wel wat bessen te eten. De opgroeiende jongen bleken niet gespikkeld te zijn en op het vrouwtje te lijken.

Door het nabootsen van de roep konden de dieren worden aangelokt. Schuw waren ze dan in het geheel niet, maar ze schenen integendeel een zekere belangstelling voor de verwekker van hun gluid te hebben. Het een en ander maakte een grappige indruk.

À propos, de door ons gekweekte ondersoort was van Rendova afkomstig en was in het bezit van meer zwart- dan olijfgroen-gekleurde vleugels in het mannelijk geslacht.

Illustratie:

Mannetje van de gouden fluit of dikkop *Pachycephalus pectoralis* van het eiland Rendova, kenbaar aan de meer zwart- dan olijfgroen-gekleurde vleugels.

Literatuur

J.H. van Eerd: In de naam van . . . , *Onze vogels* 41, no. 5, 228-230, 1980.

Nicolai, J.: Der Brutparasitismus der Viduinae (Witwen) als ethologisches Problem, *Zeitschrift für Tierpsychologie* 21, Hamburg/Berlin, 1964.

Pietpraat over de Yorkshire

Zo, dat was dat, de bondskampioenschappen zitten er weer op, ons rest slechts de herinnering en het een jaar lang verlangend uitzien naar... de volgende bondskampioenschappen! Wat zegt u, bent u niet geweest? Da's dan jammer, nee, niet voor ons, voor u! Naast al het andere fraais heeft u dan de ruim 70 ingeschreven Yorkshires gemist, uw kans om voor uzelf een vergelijk te maken is voorbij. Net als altijd mocht de gemiddelde kwaliteit goed genoemd worden, met een paar uitschieters naar boven en naar beneden, die zijn nu eenmaal nodig om een gemiddelde vast te kunnen stellen moet u maar rekenen.

De kwaliteit van de Yorken in Nederland staat dus nauwelijks ter discussie, met z'n allen bezitten we ruim voldoende materiaal om ook in de toekomst goede Yorkies te kunnen fokken, dat optimisme gaat echter alleen op als de individuele fokkers bij voortdurend 'de vingers aan de pols' blijven houden!

Deze vaststelling staat de vraag 'waarom' niet toe, wanneer dat gevraagd zou worden mag daaruit afgeleid worden dat het de vraagsteller ontgaan is dat de totale inzending een aantal duidelijk van elkaar verschillende types omvatte. Misschien heeft u dat wel opgemerkt, maar enigszins verwonderd constateerd dat twee duidelijk van elkaar verschillende Yorken toch precies evenveel punten hebben behaald, u vond of vindt dat misschien wel gek. De verklaring daarvoor is volkomen logisch, in de catalogus staat alleen het punten-TOTAAL, uit zo'n totaal kan NIET afgeleid worden hoe dat totaal tot stand gekomen is.

Een vergelijk van de keurbriefjes met elkaar zou onmiddellijk verklaren waar de schoen wringt, kijk eens mee naar het volgende voorbeeld: Yorkshire A heeft -5 voor de vorm en -2 voor kop en hals, Yorkshire B heeft -2 voor de vorm en -5 voor kop en hals, voor de overige 5 rubrieken zijn de punten gelijk. Dus, deze twee Yorken krijgen precies evenveel punten en toch zit er in de verschijningsvorm een wereld van verschil! Denk er om, de Yorkshire

wordt net als iedere andere postuurkanarie beoordeeld op onderdelen, dat houdt automatisch in dat bijvoorbeeld vijf vogels van 87 alleen maar een gelijk eindtotaal bezitten, dat totaal kan uit vijf verschillende reeksen ontstaan zijn. Zelfs als Yorken gelijk gebouwd zijn kunnen puntenverschillen optreden in het eindtotaal, die verschillen worden ongetwijfeld veroorzaakt door die ene rubriek die als hoofdrubriek aange merkt kan worden, ik bedoel natuurlijk de rubriek HOUDING (25 pnt.).

Tekst: Jan Kuiper
Foto: W.D.H. Spijker

Jarenlang, om precies te zijn, tot en met 1980, is de Yorkshire op het vraagprogramma van de NBvV ingedeeld geweest bij de 'vormrassen', dit is ook bij de COM en in de landen om ons heen gebruikelijk. Het mag u ontgaan zijn, maar sinds 1981 is bij ons (de NBvV) de Yorkshire ingedeeld bij de 'houdingrassen' raadpleeg de groene inlage(n). Alhoewel deze 'verschuiving' geruisloos doorgevoerd is, is daardoor de York eindelijk gekomen in de groep waar hij/zij duidelijk thuishoort, de Yorkshire is een uitgesproken houdingvogel! Ik durf nog wel iets verder te gaan, zonder houding is ook een goedgebouwde Yorkshire nergens. De fokkers zouden zich dat, meer als tot nu toe gebruikelijk, moeten realiseren, pas

als dat inderdaad gebeurt zal aan het licht komen hoe goed het materiaal is dat in Nederland voorhanden is.

De fok van Yorken vraagt een intensieve begeleiding door de eigenaar/fokker, met name op dit punt schiet een aantal fokkers duidelijk tekort. Wanneer eigenaars hun 'lap' tijd moeten uitwringen om een paar druppeltjes tijd voor hun vogels te krijgen, dat is overigens veel vaker aan de orde dan u denkt, ontstaat de situatie dat de Yorkshire als fokvogel voor hen NIET geschikt is. Houding, houding, houding, dat is in Nederland het hangijzer, zonder enige twijfel.

Terecht heet deze vogel 'gentleman of the fancy', het gaat echter te ver om te menen dat deze vogel het predicaat 'master at all arms' verdient. Ook vogels van dit ras moet geleerd worden hoe ze zich bewegen en opstellen moeten, dat zit er echt niet ingebakken. Ja, inderdaad zijn ruwe grondstoffen in ruime mate voorhanden, ook bij uw Yorken, het polijstwerk moet voltoerd worden door de eigenaar. Laten we de houding even de houding, er is nog een punt dat voortdurend aandacht blijft vragen, ik doel op de bevedering.

Ook u heeft in Breda kunnen zien dat veel Yorken 'lijden' aan een te lange bevedering, ik heb zelfs yellows gezien met een losse broek-bevedering. Deze constatering heeft slechts één oorzaak, dan is de bevedering TE lang! Vergeet niet dat het uitzakken van de bevedering rond de pootinplant ook bij de zogenaamde 'bufftypes' strafpunten oplevert, dat zal dan in versterkte mate het geval zijn bij de yellows. Onmiskenbaar heeft een te lange bevedering negatieve invloed op de verschijningsvorm, de kegelvorm krijgt ongewenste 'bulten'. Voor de vorm is dat natuurlijk een ramp, het is derhalve van het grootste belang, dat iedere Yorkshire-fancier een aantal kortbevederde (of te kort bevederde) exemplaren aanhoudt en gebruikt in de fok, op deze manier kan de bevedering binnen de perken gehouden worden. De volgende keer zal ik met u de Münchener behandelen, TOT DAN!

De musschenbroek Lori

Tekst: Mevr; J.L. Spenkelink-van Schaik

Foto: H. Müller

De Musschenbroek lori – *Necpsittacus musschenbroekii* is een nogal onbekende lorisoort, die pas in 1978 in aantallen naar Europa geëxporteerd werd. Een vogel van 25 cm. Het rugdek is over het algemeen groen. Een zwart voorhoofdsbandje loopt over de ogen uit tot in de nek. De veren op de schedel zijn groen, maar op de achterschedel is de schacht van deze veren goudgeel met een bruine rand, waardoor een prachtig effect ontstaat.

De veren om de snavel zijn helder licht geel overgaand in geel-groen maar naar achteren toe steeds groener. De keel is mooi helder groen. De borst is over de volle breedte helder vermillioen rood. Dit rood loopt als

een brede vlek over de buik tot aan de aarsopening uit, terwijl de begrenzing aan de zijkant onregelmatig is en bij geen twee vogels gelijk.

De pop is beduidend fletser en geler van tint in haar groen op de romp. De staart is aan de binnenzijde in gesloten toestand helder geel en gespreid rood en geel gestreept. De onderstaartdekveren zijn geel met rood. De bovenkant van de staart is grijs olijfgroen. De poten zijn grijs en de snavel is oranjegeel bij de man en geeloranje bij de pop.

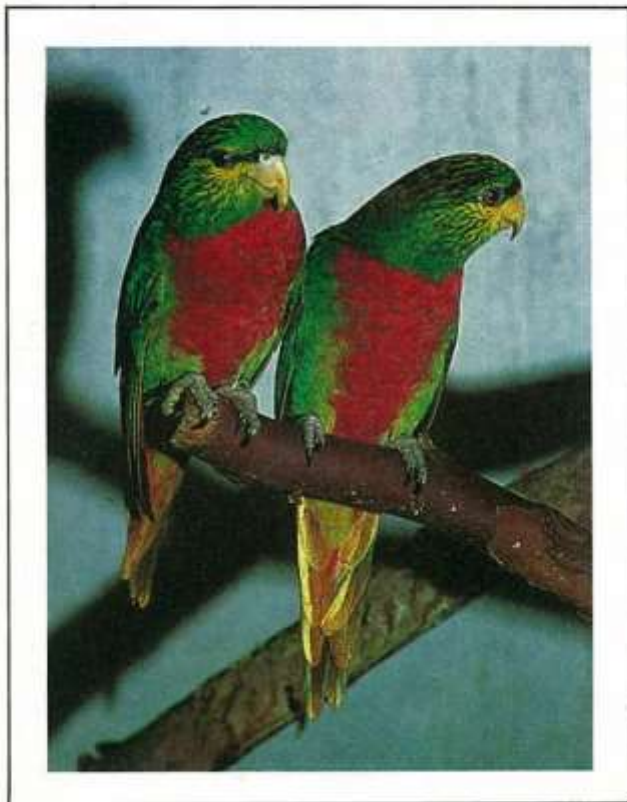
De Musschenbroek lori is afkomstig uit Nieuw-Guinea en wel uit de streek rond het centrale hooggebergte dat het gebied is van de eeuwige sneeuw, het dier is danook aardig op koude ingesteld. Daar leven ze dan in

kleine groepen van nectar, bloesem, fruit waaronder diverse bessen en wat zaden in de beukenbossen. Zoals elke lori versmaden ze een enkel insect of larve niet.

Zoals reeds gezegd is de Musschenbroek lori een nog tamelijk onbekende vogel. In 1979 werd mij door een lorikweker uit het buitenland gevraagd of ik interesse had in de Musschenbroek lori. Zoja, dan zou hij voor mij en zijn andere kennissen een aantal vogels bestellen of eventueel zelf de vogels gaan halen. In 1980 kreeg ik danook meerdere paren in mijn bezit. Daar het op de dag dat ze bij mij gebracht werden nogal guur weer was, heb ik ze toen in een gesloten ruimte zonder verwarmingsmogelijkheid ondergebracht. Door omstandigheden heb ik voor de komende winterperiode geen kans gehad om ze voor de vorst zich aankondigde naar een open buitenvolière te verplaatsen. Dát kon ik pas in het voorjaar doen. In tegenstelling tot de normale verliezen die men bij een importzending toch wel verwacht, is er van deze partij slechts een dood gegaan. Bewust heb ik de vogels op verschillende wijze gehuisvest. Een paar heb ik in mijn verwarmde plantenkas geplaatst, de rest zit buiten in meer of minder gesloten volières én apart én in kolonies. De voeding zoals in mijn boek 'Kunt u mij kweken' beschreven is voor allen uiteraard gelijk, ook de broedmogelijkheden verschillen niet van elkaar.

Bewust heb ik één paar verwarmd gehouden om de verschillen in gedrag en eventuele kweek te bestuderen. De vogels buiten waren over het algemeen veel actiever, aten beter en waren minder agressief tegen burens en onder elkaar. Belangstelling voor het broedblok hebben ze allemaal van de zomer gehad. De balts is buiten intensiever en toch ook weer meer 'beheerst'.

April bracht onverwachte koude nachten en het weer was verder nog steeds overdag te koud en guur met

weinig zon. Eind april bracht eindelijk de zo nodige zachte regen, ondanks dat de temperatuur nog tamelijk laag was namen de vogels toch regelmatig een bad door zich door de natte takken te schuren. Binnen enkele minuten waren ze dan drijfnat en hadden ze het grootste plezier. Ze zaten als een stel kinderen achter elkaar aan krijgertje te spelen en hadden, ondanks dat het nog maar + 5° C was, niets geen last van vocht en koude.

Ik heb u nog vergeten te vertellen dat ik in de voliëre waar ik de kolonie in heb gehuisvest, een rij van 2 m hoge ligusterplanten heb geplant. Als beschutting bedoeld, maar binnen 14 dagen was 5 m liguster van 2 m hoogte kaal gegeten.

Het voorjaar verstreek en ik had de hoop voor dat jaar al opgegeven, maar ja, het zijn vogels van het zuidelijk halfrond die op het noordelijk

halfrond voor het eerst moesten gaan broeden. Ik wachtte dus maar af. Een koppel uit de kolonie bleef eind juni overdag steeds meer in het blok. Eindelijk ging ik eens kijken en ja hoor, daar lagen twee eieren. Daar het voor de eerste maal voor deze vogelsoort was en ik deze zomer nogal veel mensen op bezoek gehad heb, waarbij komt dat we besloten hadden een deel van de andere voliëres niet meer te herstellen maar radicaal geheel te vernieuwen, had ik het wel druk genoeg en liet ik het paartje maar zijn gang gaan. Na de normale broedtijd van ± 25 dagen kwamen de eieren uit. Zonder problemen groeiden de jongen op. Naar ik hoop zitten ze als dit artikel verschijnt al goed op stok.

Nadat het eerste paar in het blok bleef, (de man bleef bij dit paar zeer veel bij zijn wijfje in het blok), begon ook alras een tweede paar wat belangstelling voor het blok te tonen,

maar dat is niets geworden. Omtrent het paartje dat ik steeds 'op temperatuur' in de plantenkas gehouden heb, kan ik slechts zeggen, dat ik dit stel zo snel mogelijk na de winter naar de buitenvoliëre zal overzetten. Het verenkleeft is wat doffer dan dat van de vogels in de buitenvoliëre geworden, iets waar ik niet gelukkig mee ben.

Het opmerkelijke bij de Musschenbroek lori is wel, dat deze vogels alhoewel een ieder weet te vertellen, dat dit nu de 'enige soort lori's zijn die enkel op zaad leven,' zij bij mij in de buitenvoliëre, nu als eerste de nectar, ten tweede het fruit, ten derde bessen, daarna groen en bloesem en slechts bij tijd en wijle een zaadje eten. Ja, zelfs minder dan mijn Trichoglossus-soorten gewend zijn te nuttigen. Deze laatsten hebben namelijk altijd een bakje gemengd zaad ter beschikking, ongeacht of ze er wel of niet van gelieven te eten.

EDEL-CHEMIE PANHEEL B.V.

vecht voor een schoner milieu

Fabriceert: NEOFLEX E-3-X,
de beproefde frisse
INSECTENDODENDE verf
voor uw hokken, voliëre,
broednesten, etc.
Het gebruik van insecticide
is 100 x minder.

Bel ons op... telefoon 04747-22 20

SCHERPE MAAGKIEZEL

1. fijn - voor kleine zaadetende vogels
2. grof - voor grote parkieten - duiven - fazanten.

1. Uw vogels hebben geen tanden....
Wel een spiermaag. Zorg dat er
SCHERPE KIEZEL in zit....!

2. Voor België: L. Nagels - 2340 BEERSE
Telefoon 014-61 43 01

VERKRIJGBAAR IN DIERENSPECIAALZAKEN
Waar niet verkrijgbaar bellen naar:

F. THIJSSSEN MILL

Telefoon 08859-17 37 b.g.g. 14 18 - Postbus 29

EEN HOLLEY PRODUCT - POSTBUS 108 - DELFT
VERKRIJGBAAR IN ALLE
dieren - speciaalzaken

BLANKESTIJN'S PET FARM B.V.

Turbinestraat 22
3903 LW Veenendaal
Telefoon 08385-14530

Wij vragen te koop:
alle soorten kleur-,
zang- en postuur-
kanaries.

Papoealori's

De vogels die op het januariblad van onze kalender prijken zijn de Papoealori's, die echter ook wel worden betiteld met Papoea-honingpapegaaien of Papoeaanse honingpapegaaien. De papoealori's behoren tot het geslacht *Chamosyna* (honingpapegaaien, honinglori's, sierlori's) dat veertien soorten telt. Elk soort heeft echter gewoonlijk een aantal ondersoorten. Alle hebben domicilie op de eilanden ten oosten van Australië in de Grote Oceaan: Solomon Eilanden, Fiji-Eilanden, Nieuwe Hebriden, Nieuw Caledonië, Bismarck Archipel, alsmede op Nieuw Guinea en het westen er van gelegen eiland Buru. De Papoealori's - de naam zegt het al - leven op Nieuw-Guinea. In de laag gelegen gebieden treft men ze zelden aan; zij houden zich bij voorkeur op in het gebergte op hoogten tussen 1500 en 3500m. Aangezien de afbeelding zo duidelijk is lijkt het me overbodig een signalement van deze papagaaien te geven. Het dier op de voorgrond is evenwel een mannetje en dat is te zien aan de gele vlek ter

hoogte van de vleugelboog en een dito gekleurde vlek op de dijen. Dit geel zult u bij de dames tevergeefs zoeken. Wellicht zult u zich afvragen, wat dat voor een zwarte vogel is die bovenaan de afbeelding staat. Ook dat is een Papoea-honingpapegaai maar een ondersoort ervan: de Stella's honingpapegaai. Bij deze vorm komt men namelijk melanistische exemplaren tegen, die ook wel zwarte Papoea-honingpapegaaien worden genoemd. Bij Stella's honingpapegaaien hebben de mannetjes geen gele vlekken en zijn beide geslachten gelijk.

Kapoetsensijs

Het vogeltje dat u op een witte stengel zit aan te kijken is een mannelijke kapoetsensijs, die ook wel capucijnersijs wordt genoemd. Het wijfje is van boven donkergrijs, ietwat rood bewaasd, vooral op de onderrug. De staart en de bovenstaartdekveren zijn vermiljoenkleurig; de teugel is witachtig, de keel en de zijkanten van de kop parelgrijs. De voorhals en de borst zijn oranje-rood, de flanken zijn grijs en de rest van de onderdelen is

wit. De kleur van vleugels en staart komt overeen met die van het mannetje maar wel aanmerkelijk bleker. Kapoetsensijsen worden ongeveer 10 cm lang. Het woongebied van deze prachtige vogels strekt zich uit over tropisch Zuid-Amerika: noordelijk Venezuela, noordoostelijk Colombia alsmede op Trinidad en nog een paar eilanden in de omgeving. De biotoop is open droog landschap met struikgewas.

Daar bouwen de wijfjes de nesten, leggen (uiteraard) de doorgaans vier blauwachtige, rood bestippelde eitjes en broeden deze in ongeveer een dozijn dagen uit. Het mannetje zorgt dat het haar in die periode aan niets ontbreekt.

Aan deze sijs hebben de kanarieliefhebbers te danken dat zij thans kunnen beschikken over oranje-rode en oranje kanaries: uit een kruising tussen een kapoetsenman en een kanariepop zijn vruchtbare hybriden (bastaards) voortgekomen.

Meindert de Jong

Sturnus vulgaris, Europese spreeuw

Acridotheres tristis, herdermaina

Lamprotornis nitens phoenicopterus, Kaapse glansspreeuw

Spreeuwen in Zuid-Afrika

door C.E. van Berckel

Van al de spreeuwensoorten die Zuid Afrika als hun woongebied hebben, maakt ook de **Europese spreeuw, Sturnus vulgaris** deel uit. Cecil John Rhodes bracht deze soort in 1899 naar Kaapstad en de toen nog enkele exemplaren wisten zich goed te handhaven. Sederdien breidde de familie zich behoorlijk uit en thans komen ze in grote getale voor in de uiterste zuidpunt, van kaapstad tot Port Elisabeth.

In kleine druk kwetterende groepjes trekken ze op en een groot deel van de dag besteden ze aan het doorkruisen van grasperken en velden op zoek naar voedsel of aan het plunderen van vruchtbomen. De broedtijd is van september tot december en een legsel bestaat uit gemiddeld 3 tot 5 lichtblauwe eieren. Het gaat de nazaten van de onvrijwillige emigranten erg goed.

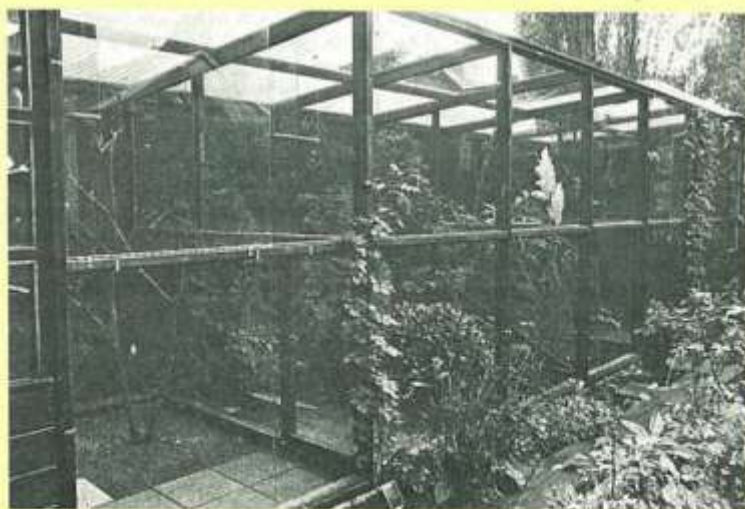
Evenzo kan de **Herdermaina, Acridotheres tristis**, als een geslaagde emigrant worden beschouwd. Oorspronkelijk afkomstig uit India en Pakistan, zijn ze naar Durban gebracht. Vandaaruit hebben ze zich verspreid en komen deze ongeveer 24 cm grote vogels nu voor in Natal en Transvaal. Er is tussen beide sexen geen uiterlijk waarneembaar verschil. De broedtijd valt in Natal van oktober tot mei en in Transvaal broeden ze van oktober tot januari. Het nest wordt gebouwd van stukjes textiel en papier, grasstengels en vodden, onder daken, gaten in muren, holen in bomen enz. Een legsel bestaat gemiddeld uit 4 tot 5 glanzend licht tot donker groenblauwe eieren. Na 17 dagen broeden komen de jongen uit en als ze zo om en nabij de 24 dagen oud zijn, verlaten ze het nest. Vruchten en insecten is hun hoofdvoedsel. Soms vormen ze grote, luidruchtige zwermen die zich graag ophouden in dorpen en steden. Vooral laat in de avond, wan-

neer de vogels druk in de weer zijn om een zo geschikt mogelijk slaapplaatsje te bemaatsigen, houdt het rumoer tot ver in de nacht aan.

De **Kaapse- of Kleine glansspreeuw**, toch nog ongeveer 25 cm groot, **Lamprotornis nitens**, is van Zuid Afrikaanse origine evenals de hierna nog te noemen drie andere soorten. Beide sexen zijn volkomen gelijk van uiter-

lijk. Het wijfje legt haar 3 tot 4 groenblauwe met roodachtige spikkels voorziene eitjes op een in een boomholte aangebracht laagje grasstengels en bladeren. Als ze een bewoonster is van die oud Transvaal, gebeurt dat in de periode van augustus tot februari; woont ze in Natal dan heeft dat plaats tussen november en januari terwijl in zuidwest Afrika de broedtijd van november tot februari loopt. Na veertien dagen broeden komen de eitjes uit en de jongen vliegen op een leeftijd van ongeveer 20 tot 21 dagen uit. Ze zijn dan tot die jeugdruidelijk doffer van kleur en de iris kleurt zich grijs af. Het voedsel bestaat uit vruchten en insecten.

De **Groene glansspreeuw, Lamprotornis chalybeus**, is 21 tot 23 cm groot. Vaak is het moeilijk om deze en de hierna volgende soort, de groenvleugel glansspreeuw, van elkaar te onderscheiden. Ze lijken veel meer

Een dergelijke volière is uitstekend geschikt om daarin verschillende spreeuwsoorten te huisvesten.

Lamprotornis chalybeus sycobius,
groene glansspreeuw

Lamprotornis chloropterus elisabeth,
groenvleugel glansspreeuw

Onychognathus morio morio,
roodvleugel glansspreeuw

op elkaar, althans op het eerste gezicht, dan de foto's doen vermoeden. De hoofdkleur van chalybeus is blauwgroen, terwijl de groenvleugel op bepaalde onderdelen meer metaalblauw is. Bovendien is de groene glansspreeuw iets groter. Nestelen doen ze in holten van bomen op hoogten variërend van 1 tot 6 meter. In Zimbabwe valt die periode van broeden van september tot januari. De 2 tot 3 licht groenachtige blauwe eitjes met bruinachtige vlekjes, worden gedurende 14 dagen bebroed.

Er zijn meerdere ondersoorten en het totale verspreidingsgebied is enorm groot; van Senegal tot Soedan, Noord Ethiopië en Somalië, zuidwaarts door Oost Afrika, Oeganda, Kenia, Zaire, Zambia en Zimbabwe tot in Zuid Afrika, in het noordoosten van Zuidwest Afrika tot Zuid Angola.

Ze bewonen voornamelijk de open bossen en de buitenste stroken van de meer wild begroeide gebieden voor zover in die stroken bomen aanwezig zijn. Hun voedsel bestaat uit vruchten en insecten.

De Groenvleugel glansspreeuw, Lamprotornis chloropterus, is 20 cm groot en komt in enkele ondersoorten voor in een groot gedeelte van Afrika, van het westelijk Senegal tot in Eritrea, zuidwaarts tot zuidelijk Zimbabwe. Tussen beide sexen is er geen uiterlijk waarneembaar verschil. In Zimbabwe broeden ze vanaf september tot eind oktober en ook deze soort zoekt geschikte nestelplaatsen in holten van bomen. De bodem van zo'n holte wordt bedekt met grasstengels en andere plantdelen en in een wat slordig komvormig nestje worden dan de 3 tot 4 lichtgroenblauwe eitjes met roodbruine vlekjes gelegd die gedurende 14 dagen worden bebroed.

Het voedsel bestaat uit vruchten en insecten en is weliswaar, net als bij de andere soorten, zeer gevarieerd. De Roodvleugelglansspreeuw, Ony-

chognathus morio, komt voor van Kaaprovincie in het zuiden tot Ethiopië, en westwaarts tot Kameroen en Nigeria. Deze laatste in dit artikel beschreven soort meet 28 cm. Tussen mannetjes en wijfjes is er enig verschil. De vrouwtjes zijn op kop en keel voorzien van veertjes die donker grijsachtig bewaasd zijn, doorweven met kleine blauwe streepjes. Er zijn meerdere onder- of lokale soorten beschreven. De nominaatvorm leeft in Zuid Afrika. Op de steile rotswanden van de granietrotsen, kaal en dor, voelen deze spreeuwen zich het beste thuis. In de spleten vinden ze rustplaatsen en meestal nestelen ze daarin. Overigens zijn ze niet bepaald mensenschuw want ook bouwen ze nogal eens nesten onder daken van huizen en gebouwen. Zo'n nest wordt dan gemaakt van grasstengels die ze met vochtige aarde vermengen waardoor een stevige basis ontstaat. Nadat de binnenkant is bekleed met fijne grassen en haren, legt het wijfje 3 tot 5 blauwachtig groene eieren die voorzien zijn van roodbruine vlekjes. De broedduur bedraagt 14 dagen en de jongen verblijven gedurende 20 dagen in het nest. Dit speelt zich af van oktober tot maart. Hun voedsel bestaat uit vruchten en insecten en de wilde vijg is het meest in trek.

De meeste Zuidafrikaanse boeren zijn bepaald niet zo gelukkig met de spreeuwen, vooral niet als ze tussen de broedseizoenen door in groepen door het land trekken en op de velden neerstrijken. Ze kunnen nogal wat schade aanrichten. Onze Zuidafrikaanse vogelvriend zegt hierover:

'Bij boere is hulle nie gewild nie, veral wanneer hulle in groot swerms op sij boorde toesak. Ook nie bij die huisvrou, as hulle onder dakrande nesbou nie, want daar is altijd 'n groot gemors onder die nes'.

Spreeuwen uit Zuid Afrika

Erg veel vogelliefhebbers en vooral zij die zich wat meer toeleggen op het houden van vruchten- en insectenetters, zijn veelal zeer geporteerd voor de Afrikaanse glansspreeuwen en terecht. Het zijn soort voor soort prachtige vogels, vooral als ze op volle kleur zijn en hun glanzende verenpak wordt beschenen door de zon. Een heel scala van metaalachtige tinten weerkaatst en veroorzaakt een fraai schouwspel. Het houden van deze soorten op zich levert over het algemeen weinig problemen op. Met een gevarieerd menu van vruchten, universeel- en insectenvoer blijven ze zeker wel in een goede konditie. Bovendien zijn het best sterke vogels die zich bovendien uitstekend lenen om in een volière te worden gehuisvest. Een redelijke Nederlandse winter doorstaan ze zonder problemen.

Bij langdurige en strenge vorst is huisvesting in een binnenverblijf wellicht dienstig, dit om eventueel bevroren pootjes te voorkomen. Een aangebouwd nachthok is aan te bevelen. Het kweken met spreeuwensoorten is echter een minder eenvoudige zaak, alhoewel de laatste jaren behoorlijke resultaten worden geboekt. De problemen ontstaan al bij de aanschaf van vooral die soorten waarvan het geslachtsverschil nauwelijks of niet waarneembaar is. Het is dan vaak een hele toer en vraagt meestal erg veel geduld om een paartje samen te stellen.

Als nestgelegenheid prefereren ze ruime zogenaamde parkietenblokken, waarin ze dan van meestal plantaardige deeltjes, zoals grasstengels, bladstrookjes etc. een nestellaag aanbrengen en waar in de kom dan de eitjes worden gelegd. Bij het houden van meerdere spreeuwensoorten waarmede men dan ook wil kweken, doet men er verstandig aan om

ze paarsgewijs in aparte ruimte te huisvesten.

Een andere moeilijkheidsfactor bij het kweken vormt de voeding vooral als er eenmaal jongen zijn geboren. Een ruim aanbod van levend voedsel, van pinky tot regenworm en van made tot sprinkhaan, in een zo groot mogelijke variatie, is dan zeker noodzakelijk. Het is allemaal wel afhankelijk van wat de oudervogels het liefst en het best opnemen. Enig uitproberen vooraf is zeker van nut.

Naast het levend voedsel is een goed universeel- en insectenvoer, alsmede een zo gevarieerd mogelijk aanbod van vruchten, van groot belang. Regelmatig vers drinkwater mag niet worden vergeten en rekening dient te worden gehouden dat spreeuwen in het algemeen intensief baden.

Van nature zijn spreeuwen nogal nieuwsgierig en soms wat aan de schuwe kant. Tijdens het broeden verlaten ze, zodra ze maar iets vreemds denken op te merken, het nest. Het is voorgekomen dat liefhebbers het zo maar vreemd vonden dat er jongen waren geboren, ze hadden de oudervogels nooit zien broeden.

Enige rust in en om de volière kan derhalve zeker geen kwaad, alhoewel je dat ook weer niet moet overdrijven. Op een leeftijd van om en nabij de zeven dagen, kunnen de jonge spreeuwen worden geringd. De ringmaat is afhankelijk van de grootte van de soort, 5,4 tot 6 mm. In sommige gevallen verdient het aanbeveling om de ringen vooraf zwart te maken, zodat ze minder in het oog van de oudervogels vallen. Nestcontrole vinden ze in het algemeen niet zo plezierig en enige agressiviteit ten opzichte van degene die zo brutaal is om een kijkje te nemen valt te verwacht-

ten. Toch doet men er goed aan om het regelmatig te doen, als ze er aan wennen is dat mooi meegenomen.

De afgelopen jaren zijn er verschillende NBvV-oorkonden ter bevestiging van een geslaagd bijzonder kweekresultaat toegekend kunnen worden en daaronder waren verschillende waar het om de kweek met spreeuwen ging. Dat is een verheugende zaak en we hopen dat er meerdere zullen volgen. De spreeuwenfamilie telt tenslotte tal van soorten. Daarnaast willen we de betreffende liefhebbers ook aansporen om met de soorten waarmee ze een eerste succesvol resultaat hebben

behaald ook dóór te kweken zodat we dan in de nabije toekomst bepaalde generaties van vogels verkrijgen die evenals hun ouders, in de volière zijn geboren. Daarmee zal ongetwijfeld het kweken op zich gemakkelijker gaan en grotere aantallen worden verkregen. Meerdere liefhebbers zijn dan wat gauwer geneigd om het ook eens met die soorten te proberen en dat biedt dan weer voldoende perspectief voor deze tak van de liefhebberij.

Spreeuwen, vogels met zeer veel kwalificaties maar vooral boeiend en interessant.

Dit is het woongebied van de roodvleugelglansspreeuw

Het zebraduijfe

Geopelia striata

Tekst en foto: Andre Bruggeman

Met dit artikel wil ik de belangstelling voor dit bijzonder mooi getekend miniduijfe even aanwakkeren. Een vaststelling: Ze worden met de dag zeldzamer bij de liefhebbers. Wat de reden van deze afnemende belangstelling is weet ik niet. In elk geval heeft u het voor de aankoop prijs niet te laten om een paartje aan te schaffen. Of is het misschien juist omdat ze zo goedkoop zijn dat men er minder interesse voor heeft?

Het kan nuttig zijn te weten dat deze zebraduijfs thuis horen op Malaisië, de Philippijnen, Borneo, Sumatra en nog een aantal eilanden tot zelfs in Australië en zuidelijk Nieuw Guinea. Vandaar dat we er goed aan doen om ze tijdens de winterse perioden een zo mogelijk vorstvrij onderdak te verlenen, anders zou het wel eens kunnen zijn dat ze te kampen krijgen met bevroren teentjes. Bij mij overwinteren ze in een grote volière welke aansluitend een ruim en tochtvrij binnenhok heeft waarvan ze ook 's nachts dankbaar gebruik maken. Omdat er in dat binnenhok 's nachts een schemerverlichting brandt kunnen ze ook dan een graantje wegpikken en vooral in de winter hebben ze dan niet van die erg lange nachten door te brengen zonder dat er een mogelijkheid is om wat te eten.

Om een beschrijving te geven, zou ik willen verwijzen naar de foto van een broedend exemplaar. De kleuren zijn bruingrijs tot donkerbruin gestreept. Dit streep patroon heeft tot de naamgeving geleid. Er is een gering verschil te zien tussen doffer en duivin. De eerste is op het kopje meer blauwachtig getint.

Zebraduijfs zijn erg verdraagzaam tegenover hun medebewoners, zolang het maar geen soortgenoten zijn. Ze worden het best gehouden in een beplante volière waarbij ze, zoals elk duijfe, de planten ongemoeid laten. Wel zijn ze erg gevoelig voor storingen tijdens het broeden maar daar

tegenover staat dat ze weinig tijd nodig hebben om in zo'n geval weer aan een nieuw broedsel te beginnen.

Het is merkwaardig te zien hoe ze elkaar het hof maken en hoe ze zich tijdens de balts gedragen. Het zijn bewegelijke duijfs welke aandoenlijke geluidjes produceren hetwelk ze vooral op warme zomeravonden veelvuldig laten horen.

Ze maken graag een klein nestje van heidetakjes en dan het liefst in een bos bremtakken op een zo hoog mogelijke plaats in de volière. De twee eitjes worden ongeveer 14 dagen beurtelings door beide oudervogels bebroed. De jongen blijven een drietal weken in het nest waarna ze dan nog een tweetal weken door de oudervogels worden gevoerd.

Door dat de oudervogels meestal vlug aan een volgend broedsel zullen beginnen, worden de jongen wat sneller zelfstandiger en dienen we ze apart te zetten.

Wat betreft de voeding zijn deze duijfs niet bepaald veeleisend. Ze doen het erg goed op vrijwel alle kleine zaden en ook onkruidzaden. Maagkietzel, grit en steeds zuiver drinkwater mogen nimmer ontbreken.

Ze kunnen ruim tien jaar oud worden en zonder erg veel problemen heeft zo'n koppeltje in een dergelijke periode al een rijke nakomelingen-schap.

Deze duijfs zullen u ongetwijfeld veel vreugde verschaffen. Ik persoonlijk vind ze bovendien veel interessanter dan de diamantduijfs en ik zou ze niet meer willen missen.

Hopenlijk heb ik uw ineresse voor deze plezierige en fraaie duijfs gewekt en als ook u ze zou gaan houden, dan ben ik er van overtuigd dat u net zoals ik erg veel goede kanten van dit duijfe zal ontdekken en weten te waarderen.

Tekst: Eef en Hans van 't Hoen
Foto's: Horst Müller

Ervaringen met Molukkenlori en goudnekara

De molukkenlori behoort tot de breedstaartlori's welke voorkomen op Nieuw Gunea, de westelijk daarvan gelegen Molukken en op de oostelijk liggende Bismarck archipel. J.M. Forshaw vermeldt in zijn boek Parrots of the World drie soorten, te weten *Lorius garrulus garrulus*, molukkenlori, voorkomende op Halmahera en Weda. De lengte van deze soort is 30 cm. De hoofdkleur is rood met groene vleugels en dijen. De vleugelboeg is heldergeel. De staartveren zijn boven rood met donkere uiteinden, terwijl de onderzijde bruingroen is. Poten grijs, snavel oranje.

Lorius garrulus flavopalliatus, geelmantel molukkenlori. Deze is in kleur gelijk aan de vorige alleen heeft hij op de rug een gele vlek en zijn de vleugels helderder groen. Deze soort komt voor op de Bacjan en Obi-eilanden.

Lorius garrulus morotaianus. Deze molukkenlori komt voor op Morotai maar de vogels die voorkomen op het eiland Raou behoren waarschijnlijk ook tot dit ras welke geheel gelijk

is aan L.g.f. alleen het gedeelte op de mantel is dofser en duidelijk minder intensief van kleur en de vleugels zijn donker groen.

Het verhaal begint ongeveer vier jaar geleden toen wij bij een handelaar deze prachtige vogels zagen. Ze verbleven daar in een grote vlucht en hun conditie was uitstekend. Binnen enkele ogenblikken hadden we besloten deze vogels aan te schaffen. Thuis gekomen werden ze eerst gedurende enkele weken in een kistkooi geplaatst om daarna in de buitenvoliere te worden ondergebracht. Gefascineerd door hun gedrag en de levendigheid waarmee ze over de takken liepen en als jonge honden met elkaar speelden, besloten we ongeveer een jaar later nog enkele lori's aan te schaffen. Dit leidde overigens wel tot een soms oerverdovend lawaai, want 's morgens vroeg en 's avonds laat kunnen ze behoorlijk tekeer gaan.

Om die reden ook, besloten we een gedeelte van de zolder van onze woning in te richten als lori-verblijf. Daarin zitten thans zes soorten in aparte kooien van 1.80 m lang, 1.50 m

diep en 1.50 m hoog. Het daglicht valt binnen via een ruim dakraam terwijl dit nog eens door een zestal TL-daglichtlampen wordt versterkt. In het voorjaar van 1981 hebben we de lori's een broedblok gegeven van ongeveer 80 cm hoog. Het invliegkat was zo groot dat de vogels er maar net door naar binnen konden. Na enkele dagen bleken de vogels aan het blok gewend en brachten ze er ook de nachten in door. Op 7 april en op 8 april 1981 nam ik van de molukkenlori's enkele malen paringen waar. Een week later liet de pop zich nog maar nauwelijks zien en het mannetje zat steeds boven op het blok. Na een voorzichtige controle zag ik dat zij twee eieren had gelegd. De pop broedde zeer trouw en zij werd op of liever gezegd in het blok door de man gevoerd. Op 11 mei hoorde ik vanuit het blok een zacht gepiep. Nauwelijks mijn geduld bedwingend heb ik toch nog enkele dagen gewacht om een kuide te nemen. Hoewel de lori's nu veel agressiever waren, zowel tegenover de in de kooi naast hun zittende rode lori's als tegen ons, lieten ze toch wel nestcontrole toe.

Eén jong bleek te zijn uitgekomen. Het andere ei was nog in tact maar bleek enkele dagen nadien volkomen verdwenen te zijn. Op 19 mei hebben we de jonge molukkenlori geringd, hetgeen zonder problemen ging. Ringmaat 7 mm. Ook het grootbrengen van de jonge vogel door de ouders verliep zonder problemen. Wat mij opviel was, dat toen de jonge lori het nest verlaten had, deze van stond af aan erg tam was. Hij kwam zonder mankeren op mijn hand zitten en kon ik zo met hem de kooi uitlopen. Later verdween die tamheid al werd hij niet zo schuw als de oudervogels. Na drie maanden was voor de jonge lori het moment aangebroken dat hij een zelfstandig leven kon gaan leiden, hetgeen hem tot op heden erg goed afgaat. Half september zat de ouderpop weer regelmatig in het nest en leek een vervolg niet onwaarschijnlijk. Wij voeren onze lori's met een brij van brinta, bambix, kindermelk, druivensuiker, profitar en kalk. Dit alles wordt met water en honing tot een papje aangemaakt. Ook krijgen de vogels dagelijks veel fruit, o.a. appel, peer, banaan, sinaasappel, druiven, perzik, meloen, pa-

paya's, kiwi's, krenten en dergelijke, afhankelijk van het verkrijgbaar zijn. Het fruit wordt klein gesneden en ook wel eens tot moes geprakt. Twee maal per dag krijgen ze een portie. Bovendien geven we de lori's twee tot drie maal per week wat zaden en verse wilgentakken.

De **goudnekara, *Ara auricollis***, is een ara van klein formaat, lengte ongeveer 38 cm. De hoofdkleur is groen met in de nek een goudgele band. De vleugelpennen zijn blauw en de staart is aan de bovenzijde roodbruin met blauwe toppen. Rond het oog, dat oranjekeurig is, bevindt zich een ring van witte washuid. Snavel is donkergrijs tot zwart met een hoornkleurige punt, de poten zijn geelachtig van kleur. Deze slanke vogel komt voor in Brazilië, Bolivia, Paraguay tot Noordwest-Argentinië. Ongeveer half 1981 werd door ons een koppel van deze dwergara's aangeschaft. Zij kwamen van een liefhebber die ze, vanwege het nogal harde geschreeuw, wegdeed. Het zijn dan ook geen vogels om bijvoorbeeld in een flatte houden. Bedoelde liefhebber had de vogels laten

sexen, endoscopisch, zodat we zeker wisten dat het een koppel was, dat bovendien in een uitstekende conditie verkeerde. Alleen het wijfje was wat veren kwijt op de borst, hetgeen er op zou kunnen duiden dat ze broedrijp was. We hebben deze vogels in het broedhok waar ze aangewend waren, mee naar huis genomen en ze voorlopig ondergebracht in een klein binnenhok van 1 m breed, 1 m diep en 2 m hoog, met aansluitend een kleine buitenvlucht met ongeveer dezelfde afmetingen. Vanaf de dag dat ze hun nieuwe behuizing innamen lieten ze zich zelden buiten zien. Vooral de eerste dagen zaten ze zelfs hoofdzakelijk in het nestblok. Na ruim zeven weken hebben we toch maar eens een kijkje genomen. We werden ontvangen met opengesperde snavels in dreighouding. Ze waren kennelijk vast besloten zich niet uit het blok te laten verjagen. Toch konden we zien dat ze beiden op drie witte eieren zaten. Het wijfje was bijna alle veren op de borst kwijt. Met deze eerste blik wisten we genoeg en hebben we de vogels met rust gelaten. Op 10 augustus is het eerste ei uitgekomen en wat later de andere twee eieren. Helaas zijn er toch maar twee jongen overgebleven, het derde was plotseling spoorloos verdwenen. Opgegeten door de ouders? Ditzelfde heb ik ook wel eens met onze sperlingpapegaaitjes meegemaakt. Op zekere dag moesten de jonge ara's geringd worden en dat zou niet gemakkelijk gaan. Drie maal hebben we het geprobeerd maar het risico voor de jongen werd naar onze mening te groot omdat de oudervogels de ringen steeds van de pootjes trokken. Vandaar dat we nu, begin september 1981, met ongeringde jongen zitten. De veergroei ontwikkelt zich goed en over enkele weken zullen ze het nest verlaten. Als voedsel krijgen ze grof parkietenzaad, trosgerst, groente en veel fruit. Ook verse wilgentakken zijn voor deze vogels onontbeerlijk evenals gekiemde zaden.

Merkwaardig of misschien niets bijzonders?

Mijn volière is bevolkt met 5 fazanten, te weten 3 goudfazanthennen, 1 bosfazanthen en 1 Lady Amherst-fazanthen, 1 eend, 12 duiven (sier- en postduiven), alsmede 3 valkparkieten en een paartje roodrugparkieten.

De bosfazanthen is dol op muizen, die zij levend vangt en die in eens – eerst de kop en tot slot de staart - verdwijnt in haar snavel.

O ja, ik vergat nog te vertellen, dat ik ook een paar kippen in de volière heb. U kunt begrijpen: het is een gezellig park, waarin ieder z'n plaatsje langzamerhand kent.

Het verhaaltje gaat over enkele eieren van de fazanthennen en de duiven, die zo bereidwillig waren ze uit te broeden en groot te brengen.

Merkwaardig of niets bijzonders zult u zeggen. Maar voor mij, die er mee te maken kreeg en doelbewust de proef eens wilde nemen – de fazanthennen gingen niet tot broeden over en voor een broedmachine heb ik geen enkele interesse – of de duif zo lief wilde zijn de eieren uit te broeden.

Bij twee paar duiven, een sierduif en een postduif, had ik de eitjes weggenomen en er twee fazanteieren voor in de plaats gelegd. In het binnenhok, waar alle vogels kunnen komen – de parkieten via een bovenluik, de overigen via een onderluik – had ik met een paar groentekisten de zaak afgesloten.

Ik heb niet genoteerd hoe lang de duif erop heeft gebroed, doch op 14 mei jl. zag ik een fazantkuiken. Het andere ei was onbevrukt.

De eieren waren afkomstig van de goudfazanthennen, aangezien de eieren van de bosfazant erg donker gekleurd zijn.

De duivin had de eerste opdracht goed uitgevoerd. Nu rees de vraag: hoe reageert de duivin als het nieuwe leven niet zijn eigen vlees en bloed is? Tweede opdracht: zorg dat het

kuiken groot wordt, hoe... dat is jouw zaak.

Toen het jong er was, heb ik een 1 x 1 meter groot gedeelte afgeschermd en er een looplamp in gehangen, die dag en nacht brandde en voor wat warmte moest zorgen als de duivin iets anders aan haar kop had.

Ik had er echter een kleine opening ingemaakt, waardoor de 'ouders' (duiven) eruit en erin konden. De fazanten konden er in ieder geval niet bij.

Ik zag soms beide, soms één alleen in het hokje. Om 's nachts 12 uur zat er altijd de postduif in met het fazantje onder zich. Tot 1 juni heeft het jonge fazantje het meest onder de postduif (doffer) gezeten. Op 1 juni echter kon ik het beestje eerst nergens vinden. Later heb ik het dood gevonden bij de duif, die ik in april al had gezet op twee fazanteneieren die niet uitkwamen. Het jonge fazantje had een open rug, doch verder was er niets aan te zien.

Het jong moet door de opening voor de duiven zijn gewipt. De beide pleegouders waren in hun eigen hok. Dit jong is dus 18 dagen oud geworden. Jammer, die kwam dus niet groot.

Op 1 juni heb ik in het nachthok van een sierduif en een postduif 2 fazanteieren in hun nest gelegd en hun eitjes verwijderd. Op 26 juni – dus na 26 dagen – werd een fazantje geboren. Ook hier bleven de ouders veel samen op het nest. Ik had toen de ruimte volledig dicht gemaakt met gaas, zodat er geen duif meer uit kon. Ook hier brandde de looplamp dag en nacht. Na 7 dagen gezien dat de sierduif van het voer van de fazant at. Toen begon het fazantje ook met drinken, dat deed de sierduif hem voor. Dat fazantevoer bestond uit vochtig gemaakte opfokkorrels voor kuikens.

Op de 10de dag van het jonge fazantje heb ik in de schuur een vaste loop gemaakt, plm 180 cm lang en 70 cm breed en twee groentekisten erin en voer, alsmede twee looplampen voor de warmte.

De pleegouders met het fazantje in de loop gedaan. De volgende dag rent het fazantje door de loop en springt van de ene naar de andere kist. 's Nachts slaapt het jong onder de postduif (duivin). De looplamp heb ik inmiddels uitgedaan. Op de 12e dag zag ik de sierduif (doffer) naar het fazantje pikken. Hij eruit en de postduif moest het verder maar doen. De 13e dag ontdekte ik dat het fazantje al aardig wat veren heeft gekregen. In het nest van de duivin ligt steeds een ei. Het gaat wel eens kapot, maar dan leg ik er maar een ander ei (b.v. een krielkippeei) onder. Het fazantje kruipt steeds maar weer onder de duivin.

18 juli 25 dagen oud, het fazantje loopt veel en piept soms tegen de andere duiven, die hij wel zien kan vanuit zijn loop.

Slaapt veel bij de moeder, soms steekt alleen het kopje eruit, soms moet de duivin staan, omdat het fazantje al zo groot geworden is.

Op 4 augustus slaapt het fazantje nog zo goed en kwaad als het kan onder de duivin.

Op 10 augustus ging het fazantje op het stroo liggen. De duivin heeft haar werk gedaan.

47 dagen heeft de duivin het fazantje verzorgd; van warmte voorzien. Ook deze tweede opdracht heeft ze keurig volbracht.

Na plm. 8 weken ging het fazantje naar een andere volière en het eerste wat hij doet om 's nachts te gaan slapen is een hoge tak uitzoeken. Het fazantje is een fazant gebleven.

Mw R. Versloot

ONKRUIDEN

Onkruiden: verzamelen en drogen.

Meerdere keren hebben we in dit onkruidhoekje al gewezen op de mogelijkheid van zaad oogsten en drogen in een papieren zak.

Dat drogen kunt u natuurlijk ook in een zakje van linnen of een andere stof doen. Het gaat er maar om dat het zaad voortdurend verse lucht krijgt. Anders gaat het tot bederf over en hebt u niets. Dit laatste zal vooral het geval zijn, wanneer u de onrijpe of rijpe zaden in een plastic zakje wilt bewaren. Dat zal een ieder duidelijk zijn.

Wanneer is nu precies de tijd, dat we zaad moeten oogsten? Bekijk u foto 1 maar eens goed. Daar staan zaadbolletjes op van biggekruid. Deze zijn precies rijp. Als u ze een paar uur later gezien had, had u er bijna geen zaadje meer aan zien zitten. Die waren in die tijd al 'opgestegen' aan de leuke parachuutjes, en wie weet waar gedaald. Als u zulke zaadbolletjes voorzichtig afplukt, behoeven ze maar een dag of twee, drie te drogen. Dan kunt u het zaad een winter lang bewaren. Anders wordt het, als we, zoals op foto 2, herderstasjes afplukken, dat niet geheel rijp is. Dit moet net zolang in een zak opgehangen, foto 3, worden, tot het helemaal gedroogd is. De zaadjes kunt u er dan gemakkelijk 'uitdorsen'. Waarna de gedroogde planten aan de vogels in de volière gegeven kunnen worden. Zij halen de laatste zaadjes er uit!

Het belangrijkste bij het drogen en bewaren, is frisse lucht, zodat de zaak niet verstikt. Dan kunnen uw vogels tijdens de wintermaanden, 100% profijt van de onkruidzaadjes hebben. Het is goed en gezond en uw vleugelvriendjes zijn er u dankbaar voor.

P.J. de Penning

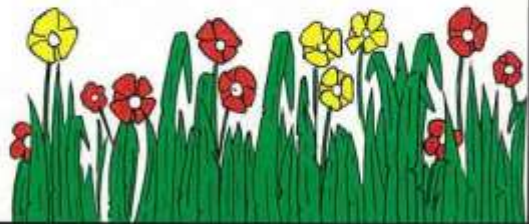
1

2

3

Exotische vogels, huisdieren JA of NEE

(door R.J. Sterk, dierenarts)

XXXVII Natuurbehoud (Vervolg)

6. Enkele aanvullende gegevens. Heb ik in twee jaargangen van Onze Vogels (1974 en 1975) een kleine 350 met name genoemde soorten geregistreerd die te koop werden aangeboden, het werkelijke aantal soorten dat verhandeld wordt ligt aanzienlijk hoger. Vooral handelaren adverteren vaak uitsluitend met omschrijvingen als 'Toekans', 'kolobri's', 'Spreeuwen', 'Senegalvogels', enz., daarmee te kennen gevend te beschikken over een zeker assortiment aan soorten behorende tot die genoemde groepen. Verder blijkt uit de vele artikelen in Onze Vogels dat door liefhebbers inderdaad veel meer soorten worden gehouden dan die welke door mij werden geregistreerd; alleen die soorten werden in de door mij onderzochte periode nu eenmaal niet te koop aangeboden. Tenslotte blijkt dat via Schiphol nog vele soorten worden ingevoerd welke eveneens niet door mij werden geregistreerd in Onze Vogels; voor een deel echter zijn dit soorten welke nu niet direct bestemd zijn voor de gemiddelde vogelliefhebber, maar eerder voor dierentuinen, vogelparken, e.d. De gegevens welke ik van Schiphol heb kunnen krijgen waren slechts zeer summier. Een vergelijkbaar onderzoek op de Londense luchthaven Heathrow door Inskipp levert wat uitgebreidere informatie op over wat er zoal verhandeld wordt of kan worden buiten al die soorten die tot nu toe de revu hebben gepasseerd.

Alle Pinguinsoorten (Spheniscidae) zijn opgenomen in de Wet B.U.D. Zowel via Heathrow als ook via Schiphol worden regelmatig pinguins ingevoerd. Via Heathrow wordt waarschijnlijk het merendeel van de aanvoer bepaald door Humboldt's Pinguins (*Spheniscus huboldti*), afkomstig uit Peru. Via Schiphol werden in 1975 pinguins alleen inge-

Van de volgende families uit de orde der Zangvogels (**Passeriformes**) die tot nu toe nog niet werden vermeld, werd op Heathrow in- of doorvoer geregistreerd:

	soorten*)	aantal exempl.*)
Bombicillidae (Pestvogels)	2	74
Campiphagidae (Rupsvogels)	2	118
Motacillidae (Kwikstaarten)	1	161
Eurylaimidae (Breedbekken)	1	77
Aegithalidae + Paridae (Mezen)	1	107
Laniidae (Klauwieren)	1	77
Paradisaeidae (Paradijsvogels)	1	18
Sittidae (Boomklevers)	?	23

*) gedurende de periode 1970 t/m 1974.

Van soorten uit andere ordes die nog niet ter sprake zijn gekomen werd op Heathrow de volgende in- of doorvoer geregistreerd:

Sphenisciformes	Spheniscidae	3	426
Pelecaniformes	Pelecanidae	3	217
	Phalacrocoracidae	?	76
	Anhingidae	+	?
Ciconiiformes	Ciconiidae	10	639
	Threskiornithidae	8	528
	Ardeidae	5	144
	Scopidae	1	?
Struthioniformes	Struthionidae	1	69
Rheiformes	Rheidae	1	30
Casuariiformes	Casuaridae	+	?
	Dromaeidae	+	?
	Tinamidae	+	?
Gruiformes	10 families	+	?
Charadriiformes			
Falconiformes	4 families	40	3277
Strigiformes	2 families	8	750
Coraciiformes	Meropidae	3	143
	Upupidae	1	368
	Alcedinidae	4	71
	Momotidae	?	37
	Piciformes	Picidae	2

voerd uit Zuid Afrika, en via Duitsland en Engeland. In dat jaar werden ook pinguïns via Schiphol geëxporteerd.

Ook alle **Pelikanen** (Pelecanidae) zijn in de Wet B.U.D. opgenomen met uitzondering van de soorten behorende tot het geslacht *Pelicanus*. Ook via Schiphol werd import van pelikanen geconstateerd.

Van de familie der **Ooievaars** (Ciconiidae) zijn verschillende soorten in de Wet B.U.D. opgenomen. Onder de op Heathrow geregistreerde soorten was de Maraboe (*Leptoptilus crumiferus*) een van de belangrijkste aangevoerde soorten. Import van 'ooievaars' en 'maraboes' werd ook op Schiphol geconstateerd. Van de 8 geregistreerde Threskiornithidae-soorten (**Ibissen** en **Lepelaars**) was de gewone Lepelaar (*Platela leucardia*) de meest aangevoerde soort; de Lepelaar is opgenomen in de appendices van de Washington-conventie. Diverse Ibis- en Reigersoorten zijn eveneens zeldzaam of bedreigd (*Ardeidae* = Reigers).

De orde der **Struisvogels** (Struthioniformes) kent slechts één soort, namelijk de Struisvogel (*Struthio camelus*). Via Schiphol werden in 1975 meer struisvogels uitgevoerd dan ingevoerd. Van de familie der **Casuarissen** (*Casuaridae*) zijn alle soorten opgenomen in de Wet B.U.D. Ter volledigheid zij nog vermeld: *Rheidae* =

Nandoe's, *Dromidae* = Emoe's, *Tinamidae* = Tinamoe's).

Van de ordes der Gruiformes (Kraanvogelachtigen) en Charadriiformes (Meeuwen, steltlopers, Alken, e.a.) werden op Heathrow vertegenwoordigers van totaal 10 families geregistreerd. Via Schiphol werd in 1975 - afgezien van 'Kraanvogels' - slechts één exemplaar geregistreerd uit de familie der trappen (*Otididae*); alle vertegenwoordigers uit deze familie zijn opgenomen in de Wet B.U.D.

De import van **Roofvogels** en **Uilen** (ordes Falconiformes en Strigiformes) in Engeland is beperkt door de 'Wild Birds (Importation) Order 1970. Desondanks werden er in de periode 1970-1974 via Heathrow totaal 40 Falconiformes- en 8 Strigiformessoorten aangevoerd, waarbij het ging om resp. 3277 en 750 exemplaren; hiervan waren echter wel 2166 resp. 689 exemplaren bestemd voor doorvoer, voornamelijk met de Verenigde Staten als eindbestemming. Alle Falconiformes zijn opgenomen in de Wet B.U.D. met uitzondering van twee soorten gieren. Ook in de Washingtonconventie zijn vele soorten uit deze orde opgenomen, waaronder alle *Falconidae*-soorten (Valken). Onder de op Heathrow geregistreerde soorten bevonden zich diverse zeer zeldzame soorten zoals de Andescondor (*Vultur gryphus*), de Falconiformes-

soorten die het meest werden aangevoerd waren: Havikken (*Accipiter gentilis*; Aangevoerd uit Finland), Dwergvalken (*Microhierax caerulescens*; Thailand), Torenvalken (*Falco tinniculus*; India), Lannervlaken (*Falco biarmicus*; Nigeria), Secretarisvogels (*Sagittarius serpentarius*; Afrika), en Shika's (*Accipiter badius*; India). Van de aangevoerde uilen werd het merendeel niet geïdentificeerd. Op Schiphol werden in 1975 geregistreerd: 'Havikken', 'Valken', 'Secretarisvogels', 'Gieren', 'Roofvogels'.

Ter volledigheid nog de verklaring van de overige familienamen: *Meropidae* = Bijeneters, *Upupidae* = Hoppen, *Alcedinidae* = Ijsvogels, *Momotidae* = Momots).

Literatuur:

- INSKIP, T.P. All heaven in a rage; a study into the importation of birds into the United Kingdom. Royal Society for the Protection of Birds. Londen.
- SMIT, C.P.J., STERK, R.J., WALVOORT, H. Exotische dieren, huisdieren ja of nee? Facult. Diergeneeskunde, Rijksuniv. Utrecht, 1977.

vogelimport en bloemisterij SIEM VAN 'T HART

Kralingseweg 443 b-Rotterdam
Grens Capelle a.d. IJssel
Telefoon 010-52 45 11

Wij hebben regelmatig in voorraad:
Regelmatig voorradig Zwart lori's, geelgestreepte lori's, Stella lori's, Ferry lorikeets, edelpapegaaien, Blauwkroontjes en tal van andere interessante soorten.
Alles tegen uiterst scherpe prijzen!

FISH- and BIRDSHOP

„HOLLAND"

ROERMONDSEWEG 86a
6004 AT WEERT - 04850-37211

Regelmatig in voorraad:

- Tropische vogels o.a.: stella lori, kakatoes, baardparkieten, dufresna aстриden, australische prachtvinken en parkieten, alle mutaties agaporniden, papegaaien, dikbek mozambiquesijzen, senegal en oostafrikaanse vogels.
- Zoetwatervissen en planten.
- Zeevissen en lagere dieren uit Hawai en Filippijnen.

... Wij verzenden door heel Nederland,
prijslijst voor de handel op aanvraag.
Donderdagavond koopavond - Lid Dibevo.

Onze vogels en het leefmilieu

Toen ± 30 jaar geleden alom weilanden, wateren, duingebieden etc. werden opgeofferd aan industriële doeleinden, woningbouw, wegenaanleg etc., had iedereen daar vrede mee, immers na de 2e wereldoorlog stond ons land in het teken van de wederopbouw.

Als er personen of (op beperkte schaal) aktiegroepjes daar tegen protesteerden, werd men al gauw tot demonstrant of tegenwerker bestempeld.

In de jaren zestig ging men zich echter al realiseren dat een té grote aanslag op het leefmilieu toch wel ernstige gevolgen zou kunnen hebben.

Luchtverontreiniging, watervervuiling, horizonvervuiling (hoge flats, torenhoge schoorstenen, onafzienbare rijen warenhuizen voor de tuinbouw) gifstoringen etc. werden toen nog als een soort 'overtredingen' beschouwd of als noodzakelijk kwaad. Uiteraard moet er steeds sprake zijn van belangenafweging en natuurlijk moeten er woningen worden gebouwd en wegen worden aangelegd, daar is ook in ons land nu eenmaal niet aan te ontkomen. Het is echter heel jammer dat men in het verleden niet heeft willen luisteren naar de minderheden die al zagen aankomen dat de zware inbreuken op ons leefmilieu niet ongestraft konden doorgaan.

Nu realiseert men zich pas dat de aanleg van zuiveringsinstallaties, het stellen van strenge voorwaarden (hinderwet) aan bedrijven, de zorgvuldige invulling van bestemmingsplannen etc. veel eerder hadden moeten plaatsvinden.

In de weilanden is het aantal vogels, voornamelijk kemphanen, tureluurs, grutto's etc. drastisch teruggelopen als gevolg van een intensieve beweiding en de lagere waterstanden.

In de duinen ziet men, vooral als daar industriegebieden of woonwijken aan grenzen, veel minder soorten echte duinvogels. (Stook)olieboezingen maken jaarlijks vele tienduizenden slachtoffers onder de vogels, vaak zonder dat de overtreders daarvoor worden bestraft. Als men thuis voor de televisie zit of door Nederland rijdt

met de auto, bekommert men zich niet of nauwelijks over deze voorvallen.

Als men in de krant leest dat het aantal PCB's (polychloorbifenylen, een klasse van gechlorideerde koolwaterstoffen) in de Waddenzee het leven van de zeehonden en de sterns onmogelijk maken, dan gaat dat aan velen voorbij.

Dagelijks kan men de gifschepen uit Duitsland de meest giftige stoffen zien vervoeren om deze in de Noordzee te lozen (met toestemming van de Rijkswaterstaat).

In het Rijnmondgebied en in het Westland is het water zo slecht dat de vissen die er zwemmen voor consumptiedoeleinden niet meer geschikt zijn.

Vele tienduizenden vogels worden jaarlijks op onze Nederlandse wegen door het verkeer platgereden. Dui-

zenden vogels vliegen zich te pletter tegen hoogspanningskabels en zo kunnen wij nog wel even doorgaan.

Wanneer komt er bij de overheden het besef dat als wij zo nog een aantal jaren doorgaan, wij net als de vlinders straks ook de vogels kwijt zijn? Akties van Green Peace, vogelwerkgroepen, milieubeschermers worden nog te weinig door de meerderheid van ons Nederlanders ondersteund.

Laten wij allen alert blijven en hopen dat als het om het milieu gaat, dit net zo belangrijk is als de aanleg van wegen of woningen.

Het mag niet zo zijn dat ons nageslacht het voorgeslacht zal verwijten dat het milieu nagenoeg onleefbaar is geworden.

A. Roza,
Maasland.

Groene aanslag op drink- en badwaterbakjes

Soms zie je keurig gebouwde kweekruimtes, waarin de mooiste vogels zitten en hangt er aan elke koot zo'n vies groen plastic fonteintje. Badwaterschotels in de volière zijn soms zo glibberig groen dat nauwelijks te zien is dat er fris water in zit en die de vogels er van weerhouden in het bad te gaan. Ze hebben immers graag een deeglijke, veilige basis onder hun poten als ze zich willen baden.

Voor het goed schoonhouden van plastic, stenen, aardewerk of metalen drink- of badwatervoorzieningen hebt u behalve een beetje geduld niet meer nodig dan de 'normale' huishoudschoonmaakmiddelen. Zet u uw plastic drinkfonteintjes of badhuisjes meer eens een uurtje in een emmer lauw water waaraan een flinke scheut azijn wordt toegevoegd. Als u ze 'na loopt' met een dunne kwast en een stevige borstel worden ze weer als nieuw. Let er op dat u ze alvorens ze weer te gebruiken goed onder fris water afspoelt. Een keer dompelen in water waaraan ontsmettingsmiddel - bijv. Halamid - is toegevoegd is nog beter. Glazen drinkwaterfonteintjes waar u niet met de kwast in kunt komen vult u met een beetje zand en wat water. Even de vinger er op houden, flink schudden, uitspoelen en ze zijn als nieuw. Met een stevige afwasborstel en een fles schoonmaakmiddel 'gewapend' kunt u de badwaterschotels hun regelmatige schoonmaakbeurt geven.

Afgezien van het slordige aanzien dat groene, glibberige drink- en badwaterfaciliteiten kunnen geven, betekent het goed schoonhouden van dit vogelliefhebbersmaterieel simpelweg een vermindering van kans op ziektes.

Huub Vervest

de volière van de maand

Als eerste in het nieuwe jaar willen we u wat nader laten kennismaken met de manier waarop G. Dekker, Wilhelminastraat 20 in het Utrechtse Montfoort zijn vogelliefhebberij beoefent. Na veel bezoeken te hebben afgelegd op diverse tentoonstellingen, is hij zelf er ook toe overgegaan om vogels te houden en te kweken. Zijn belangstelling ging voornamelijk uit naar de zangkanaries en daarvan boeide de waterslagers het het meest. Bij een liefhebber in Nieuwegein kocht hij drie mannen en zes poppen welke werden ondergebracht in op de zolder van zijn woning staande broedkooien. Ook de kachel van de CV had daar een plaatsje gevonden en dankzij dat apparaat heerste er op die zolder een constante temperatuur van gemiddeld 15 graden Celsius. De start verliep uitstekend, in twee kweekronden verkreeg hij niet minder dan 36 jonge waterslagers. Zelf zat hij overigens ook niet stil, want, in gezelschap van zijn zwager G. van Schuppen, toog hij aan de slag en in zijn achtertuin verscheen een fraaie volière. Er ging trouwens nogal wat aan vooraf. Eerst moest er namelijk een oude schutting worden gesloopt en daarvoor in de plaats een nieuwe scheidingsmuur worden gebouwd. Als materiaal hier-

voor gebruikten ze de zogenoemde B2-blokken. In totaal kreeg die muur een lengte van 10 meter. Vervolgens is er van dezelfde soort blokken een fundering gemetseld waarop het houtwerk van de 6 meter lange volière kon worden vastgezet. Het gedeelte wat als buitenvlucht zou worden bestempeld, werd bespannen met vierkantig volièregaas en tevens is de bovenzijde afgedekt met pvc-golfplaatjes. Een pvc-goot zorgt er voor dat het op het dak vallend hemelwater wordt afgevoerd naar de riolering. De muur waartegen de volière is gebouwd, zie foto 1, is netjes gewit en wat zitstokken completeren het geheel. De vlucht is 4 m lang en 1 m diep. De resterende 2 meter is als binnenverblijf gebouwd en ingericht. Zie foto 2. Het front is van twee ramen, met dubbel glas, en een deur voorzien. Voor de rest is dat binnenverblijf geheel dubbelwandig en met tempex geïsoleerd. Twee vlieggaten geven de vogels toegang tot de buitenvlucht en terug. Over de gehele lengte van de buitenvlucht zijn boven en onder, tegen muurplaat en bovenregel, rails aangebracht. Hierin kunnen 4 mm dikke ruiten worden geschoven. Ideaal tijdens herfst, winter en het koude voorjaar.

U weet het, in een echte kanarievolière

re is weinig eer te behalen met beplanting en vandaar dat deze dan ook ontbreekt. Al met al, een keurige en doelmatige volière. Je kunt zien dat de heer Dekker, voor hij begon, zijn ogen goed de kost heeft gegeven. Er is met overleg te werk gegaan en het eindresultaat mag er best zijn. Als nu ook de vogels op de wedstrijden maar voldoende van zich hebben laten horen, dan is succes compleet.

Vervolgens Jan Dijkstra, Talmastraat 7 in Assen. Foto 3 toont u diens buitenvolière waarvan hij zelf zegt dat die hoognodig eens opgeknapt moet worden en daarmee kunnen we het best eens zijn. Hij moest echter wachten tot het broedseizoen achter de rug was, hetgeen begrijpelijk is. Inmiddels is het dan zover en wie weet is deze foto al historie. Niettemin, toch wel de moeite waard om de afgebeelde volière eens wat nader te bekijken. De oppervlakte is 2 x 3 m en de hoogte bedraagt 2.10 m. De volière is gemaakt van houten deeltjes van 6 x 4 cm. Het bouwwerk rust op een fundering van betonnen blokken die 30 cm diep in de grond zitten.

Helemaal rechts op de foto ziet u een houten aanbouwsel en het bovenste gedeelte hiervan, ongeveer 1.50 m vanaf de grond, doet dienst als bin-

nenhokje voor de vogels. Erg onhandig is dat en die mening is Jan zelf ook toegedaan. Wil je achterin dat beschutte gedeelte komen, dan moet je

er als het ware helemaal inkruipen. Bepaald niet sierlijk is de aan de buitenvlucht gebouwde sluis, het zogenaamde portaalje. We schreven dat

al eerder, een dergelijke sluis geeft niet alleen een veel minder fraaie aanblik maar is ook eigenlijk helemaal niet nodig, mits je het toegangsdeurtje tot de vlucht maar niet hoger maakt dan 1,50 m. Je moet dan weliswaar altijd bukkende de voliëre betreden maar dat geeft in de praktijk echt geen bezwaren. Bang voor ontsnappingen behoeft je niet te zijn. Vogels vliegen namelijk altijd naar omhoog en daar is en blijft alles dicht.

In deze voliëre zijn zebra-vinken, grasparkieten, diamantduifjes, kwartels, mozambiquestjies, enkele kanaries en groenlingen gehuisvest. Vier, rozenbottel en bruidsluier tieren er welig. Er wordt behoorlijk gekweekt alleen niet altijd zonder problemen. De zebra-vinken willen best alle nestjes wel in gebruik nemen, de grasparkieten hebben al eens een kanarie-estje overhoop gehaald en jagen ook vaak achter de jonge vogels aan. Ook hier menen we toch een waarschuwend vinger te moeten opsteken. Grasparkieten horen niet in een gezelschapsvoliëre thuis. Vroeg of laat kost dat gegarandeerd slachtoffers. Ook in huis heeft Jan Dijkstra nog vogels, zie foto 4. Een paartje agaporniden bewoont een 1,35 x 0,75 x 0,75 m grote metalen kooi welke een plaatsje heeft gevonden in de slaapkamer. Het gaas, van zware kwaliteit, is aan het frame gelast. De kooi is bovendien van een schuiflade voorzien en dat vereenvoudigt het onderhoud. Naast wat takken zijn er ook twee nestkasten in opgehangen. De vogels voelen er zich happy in en Jan heeft erg veel plezier van ze, nou wat wil je dan nog meer?

Fauna

**Fauna
Metaalwaren b.v.**

Hoofdstraat 138a - Tel. 04167-7 41 14
Postbus 146 - 5170 AC Kaatsheuvel

Alles voor de kweker zoals:

Allerlei soorten nestmateriaal o.a.:
sharpi - cri - cocos en sisal

Diverse soorten nestjes en nestkastjes
Kiemapparaat voor dagelijks
gekiemd zaad.

De zieke vogel

door H.B.J. Willemsen

Pseudo-tuberculose

Ook deze ziekte wordt evenals paratyphus en coccidiosis door muizen verspreid, maar ook door mussen. Ze wordt veroorzaakt door de bacterie 'Pasteurelle pseudotuberculosis rodentium'.

De ziekte heeft meestal een snel verloop, maar soms zijn er ook gevallen, die zich erg voortslepen. De vogel zit bol en is rillerig van de koorts. Ze heeft een dunne ontlasting en slaapt veel.

Inwendig zijn vele organen bezaaid met knobbeltjes (dit is de eigenlijke besmetting en lijkt op de tuberkelbesmetting). Gelukkig komt de ziekte slechts zelden voor. Vaststelling kan alleen microscopisch geschieden in het laboratorium of bij de dierenarts. Genezing kan eenvoudig geschieden d.m.v. toediening van een antibioticumpreparaat op basis van tetracycline.

Tuberculose

We onderscheiden twee ziektes namelijk:

- Vogeltuberculose; komt voor bij alle vogels.
- Rundertuberculose; komt voor bij vogels, die met open Rundertuberculose in contact gekomen zijn.

De besmetting geschiedt door de lucht van de kontaktpersoon in te ademen, nadat deze door te hoesten een hoeveelheid bacteriën in de open lucht heeft gebracht.

Kenmerkend voor tuberculose is: sterk vermageren van de vogel, ondanks een goede eetlust en de vogel gaat niet tot de rui over.

De ziekte komt praktisch niet voor en is via een kuur met 'Streptomycine' wel te genezen.

Ook het ultraviolette deel van het zonlicht kan gunstig werk doen.

Bij constatering moet grondig ontsmet worden met een lysol-

carbolzuur-, of Flamidoplossing. Herhaling na 14 dagen is gewenst. Het is daarom raadzaam de vogels gedurende enige weken niet in de kooien of volièrés te huisvesten.

Schimmels zijn verantwoordelijk voor ziektes aan de luchtwegen. Schimmels ontwikkelen zich in vochtig-warme lucht, in rottend materiaal, zoals stro, vochtig voer, mest en hout.

In vogeltransporten doen zich deze situaties voor, zodat het vooral de pas geïmporteerde vogels zijn, die aan deze ziektes, verwekt door schimmels, lijden. Deze vogels kunnen dan als besmettingsbronnen dienen voor de eigen vogels.

Het verdient dan ook aanbeveling om pas geïmporteerde vink- en sijsachtigen met grote zorg te omringen. Een kritieke periode voor pas geïmporteerde vogels ligt tussen de 10e en 20e dag na aankomst in Europa.

Hoe brengt men dit soort vogels door deze eerste kritieke fase?

- Pas geïmporteerde vogels moeten worden afgezonderd (quarantaine) in een droge, stofvrije en warme kooi. Daarnaast komt dan nog, dat de temperatuur vrijwel constant rond 25° Celsius moet schommelen, waarbij de temperatuur 's nachts mag zakken tot 20° Celsius, maar niet lager.
- Als drinkwater krijgen de vogels een nektardrank, waarin wordt opgelost per 30 cl vloeistof (dit is één drankbuisje):
  - 2 theelepels eiwitpreparaat
  - 1 vitamina-A tablet (Ned. standaard maat)
  - 2 vitamine-B-complex tabletten
  - 1 capsule tetracycline
  - 1 capsule vibramycine

Bij het samenstellen van de drank gaat men als volgt aan het werk: 'Met een vijzel of ander bol voorwerp worden de vitaminetabletten verpulverd tot een uiterst fijn poeder. Dit poeder wordt vermengd met het poedervormige eiwitpreparaat. Ook de inhoud van de antibioticacapsules worden hierdoor vermengd. Het geheel wordt tot een papje gemaakt in een klein beetje handwarm lauw water. Dit papje vermengd men met 1 liter drank'.

Dagelijks moet verse drank verstrekt worden.

- Het zaadmengsel wordt daarbij als volgt samengesteld:
  - 1 deel tropenzaad
  - 1 deel onkruidzaad
  - 1 deel wildzangzaad
  - 1 deel negerzaad
  - 1 deel lijnzaad
  - 1 deel hennepzaad (grof gemalen)
- Dagelijks krijgen de vogels de beschikking over vers halfrijpend onkruidzaad zoals: distel, paardebloem, herderstasje en weegbree.

Het zaadmengsel voor geïmporteerde vink- en sijsachtigen blijft onveranderd. Tetracycline en vibramycine wordt gedurende tien dagen in het drinkwater verstrekt. Na veertien dagen à drie weken wordt gestopt met extra eiwitversterking en vitamine-A-toediening.

Adiantum of venushaar

Een welluidende naam voor een mooi varengeslacht, dat bijna 200 soorten omvat. Deze varens zijn afkomstig uit de tropische en subtropische streken van de gehele wereld, de meeste treffen we echter aan in Midden- en Zuid-Amerika.

Door de fijne structuur van het blad wordt deze plant in Engeland maidenhair genoemd, in Duitsland spreekt men van vrouwenhaarvaren.

We herkennen de sierlijke planten aan de glanzende, bruinzwarte bladstengels en het fijngeveerde blad.

Door zijn oorspronkelijke omgeving, de tropische regenwouden, is het begrijpelijk dat deze varen van een warme en vochtige plaats in huis houdt. Zet het nooit in de zon, hij doet het het beste op een schaduwrijke plaats.

Veel en regelmatig gieten is nodig en ook sproeien wordt aanbevolen. Een wekelijkse doopbeurt doet de Adiantum ook goed, waarbij het liefst regenwater, op kamertemperatuur, moet worden gebruikt. Van maart tot augustus wordt kamerplantenmest gegeven in een lichte dosering van 1 gram per liter water.

's Zomers is een vensterbank op het noorden voor deze plant ideaal. Mocht de plant er na al die goede zorgen onverhoopt wat geel en droog uitzien, dan moeten de bladstengels even boven de grond worden afgesneden. Hierna loopt hij meestal weer uit.

In de winter wordt een korte rustperiode aanbevolen, waarin wat minder water wordt gegeven.

Er zijn veel cultuurvariëteiten, waarvan uw bloemenleverancier u gaarne op de hoogte zal stellen. Een heel bekende is de Adiantum tenerum 'Scutum'. De frêle baadjes en de decoratieve groeiwijze maken deze plant tot een gewaardeerde kamerbewoner die het in elk interieur goed doet. De Adiantum tenerum 'Scutum roseum' heeft rozerode blaadjes.

Wildzangkwekers opgelet

Leden die het nu komende kweekseizoen met Europese kooivogels, wildzang dus, willen gaan kweken, dienen, willen zij althans in de loop van dit jaar voor hun eigen kweekvogels de beschikking krijgen over een Vogelvergunning D, hun jonge vogels met de speciale vaste voetringen (K-ringen) te ringen.

U kunt deze ringen vanaf heden tot uiterlijk 8 maart a.s. bestellen en wel door overmaking van het verschuldigde bedrag op giro 114 83 24, t.n.v. NBvV te Bergen op Zoom en onder duidelijke vermelding van WILDZANG-RINGEN, alsmede duidelijke vermelding van uw naam, adres, soort en aantal ringen. De ringenprijs is 30 cent per stuk. Minimum afname 10 per soort.

De ringenmaat is als volgt: 2.5 mm voor sjs en kleinsortige putter, 2.9 mm voor grotere putters alsook voor de vink, kneu, geelgors en groenling en 3.5 mm voor de merel.

De door u op bovenomschreven wijze bestelde rin-

gen worden zo spoedig mogelijk, uiterlijk einde maart, aan u toegezonden. Zij nog vermeld dat iedere kweker afzonderlijk zijn eigen ringen dient te bestellen. Collectieve bestellingen via de afdelingssecretaris of ringencommissaris kunnen NIET verwerkt worden. Over controle door de heren Controleurs Vogelwet word u nader door het Ministerie van CRM geïnformeerd.

In het maandblad van juli 1962 zal aan u worden medegedeeld op welke wijze u de Vogelvergunningen D kunt aanvragen.

Nogmaals zij gesteld dat deze vergunningen alleen maar worden afgegeven voor het vervoeren van de vogels naar de tentoonstellingen en aan die vogels welke dit jaar zijn gekweekt en met K-ringen zijn geringsd.

Wij wensen u bij voorbaat een succesvol kweekseizoen.